

MALĀLŪSYO NA MĀMŪLO

BAHIBURI KIYABO I

 Ngimba umwene abagile ukubomba bulebule ikylene kisita Kyala? Ikyo kikuyaga kyabwanaloli kila, bule ikylene? Kikābagile ukubombigwa kisita Ntwa.

Une ndikubukaga ukulumbilila ukufuma ku fyosa fila. Loli une ninogonaga ukuti une mbagile ukuumilisya ku kindukimo mu luko lumo ulwa kisito, umwe mumenye, popāpo une kinunupo nitēdekesye. Lōli, o, ikyēne kyāli nalōli, nalōli kipepukano. Popāpo lumo gakayapo amalālusyo mīngi fiyo pakati pa bāndu polelo, ikyēne kyo itolo malālūsyo amapēpa kangī mapepukano. Ena, une nhobwike ukugela ukwāmūla agēne mbununu ubukīnde ubu une mbagile, ukwisila mu butuli bwa Ntwa.

² Kangi linga Kalumbu Arganbright ali nkati ikilo iki... Kalumbu Ruth. Ngimba ugwe guli apa, Kalumbu Ruth? Ukukilania apa. Une ndinayo i... O, ena, une ndinayo adiresi apa, kangī... Umma, une ngānayo. Ena, une mbagile ukuyāga iyēne itolo panja apa. Une nāli nayo iyēne mwa buku gwa munyāmbi gwāngu, kangī une nālilekile ibūku lya munyāmbi lyāngu ku kāya. Lilino, linga aba polisi bikungola une ngubūka ku kāya, Nkundwe Fleeman, ugwe ubagile ukwisa kubupokigwe bwāngu. Mbula Billy une ne... nālilekile i buku lya munyāmbi lyāngu ku kāya, une ngwēndesy'iligali kisita laisensi ikilo iki. Kangi une ndinkwinogona une nali nayo iyene mu nyambi yangu; une nāndwile itolo imyenda. Une nābopile nkati, pamusi ugu, nātumulāga ilīsi limo itolo nu bwēngo kangī nafīmbilisigwāga ukuleka kangī bopela nu kwisa nkati, ukwāndula imyēnda nukubōpa ukusuluka kuno. Kangi une—une ndwēle i lekisikoni, lōli umwe mubagile ukuyēga iyēne itolo ukufuma pāpo panja pa pala.

³ Komma ukwipilika bubibi isya kalata *yula*. Linga une nāyīlèmo siku nāyumoywēne mbibipo ukukindapo uyo, uyo āngali ikuya kalata nnunu. Kila kyāli kinunu. Kila kyāli fiyo, kinunu fiyo. Une nābabūlīle umwe une ngābagile ukubala ikylene, lōli une ndinkuselemuka lōsa pa kyēne, umwe mumenye, kangī itolo ndinkutoligwa ukukikola ikylene kangī pabutali mma. Une itolo ndinkuswiga iki ugwe gwāyobile. Kangi ikyēne kyāli fiyo, fiyo kinunu, āsīmbile ngati mmanyisi gwa sukulu gwānalōli abagile ukusimba. Ikyo kyāli kinunu, kangī une ngupalisya ikylene. Kangi ikylene—ikylene kikukupa ugwe... .

⁴ Umwe muketile, une mbaganile abakalata ba mundu yumo uyu isa—isa kukīndāna panini na ugwe. Muketile, linga ugwe

kwitikisania kōsa akabalilo, nayumo ikukīndana na ugwe, ugwe kusasa. Ugwe kufikapo kukukīndana panini ukuti ugwe ubagile ukupilikisya nukukūmba pāsi. Kangi—kangi ugwe itolo kwisa ukuya mu kayīlo kamo linga ugwe utikukētésya; polelo ugwe—polelo ugwe kufika mu lutamio akabalilo kāko ugwe kubomba ikyo. Ugwe kufimbilisigwa itolo mu luko lwa kūmilisya ukwēnda nkyēni kangi ega umūndu yumo ukukanikana na ugwe kangi nukufulugania amayoya gāko kamokene nkabalilo.

⁵ Ukukilania mu Africa une nāsýāgile ingalamu innāndi ibili, kangi utwēne twāli twīnitu utunini utunāndi, kifuki naga *ulo*. Twamabangamabanga, tunini, tunāndu utungalamu; akangalamu akanini, akangalamu kakīkūlu akanini. Kangi lilino, utwēne twābonekāga ngati twabapusi, utwēne twāli fiyo ngati lūla, utunini...utumogi ukukīnda-fyosa utūndu utunini, utwēne tulunkusāla itolo. Kangi nayaga pakututwāla utwēne ngugomokela ku America, une nāli nato utwēne mu kasasa ka njuni. Une nayaga pakututwāla utwene kunyuma, lōli une ndinkutoligwa ukwāga kalikōsa—akāndu kalikōsa ukulās’isindano ya mbosya utwēne, imbosya yiliyōsa. Kangi abēne bakābagile ukunyītikisya une ukututwāla utwēne mu United States kisita utwēne ukuya tulāsīgw’isindano ya mbosya tāsi, kangi une ndinkutoligwa ukwāga iyēne mu Africa yōsa. Lōli linga ugwe gwālōndāga ukumanya kali umwēne āli ngalamu pamo mma, Itolo mpinya umwēne kunyuma panini panandi. Umwēne ābagile ukupyānikisya nukukuleka ugwe umanye umwēne āli ngalamu, polelo—polelo ikyo mu luko lumo kikukuleka ugwe ukumanya apa umwene ālimile.

⁶ Iyo yo njila iyi ugwe kufimbilisigwa ukubomba kamokene pa kabalilo, umwe mumenye, mu luko lwa kufulugania amayoya kunyuma, ukusyagania. Lōli, lilino, uswe tutikukalala ngati ngalamu; uswe itolo—uswe tunganīle ikyo, uku...abāndu ukulālusya amalālúsyo. Kangi amalālúsyo bo lula, Kalumbu Ruth, go fiyo, manunu fiyo kwa une. Ikyēne kyo... Une—une nkiganile ikyo, muketile. Agēne go gala nalōli uluko lwa manyali aga une ngabēngile ukwēga. Lōli ago go i...ilyo lyāli linunu.

⁷ Lilino uswe tulinago gamo amanunu, amatīkimbūle, itolo amalāLusyo ga kukāya. Alipo undumbilili kunyuma kula nkyumba lilino itolo, andālusísye une, alinkuti, “Abasololi babili ba Busetuli 11, ngimba abēne bikwīngīla bo kukāli u Kunyakiligwa? Pamo itolo bo kukāli u kusōkāpo kwa Israeli? Kangi fiki...” Lilino, ulo lo luko lwa malālúsyo aga—aga gikukupinya ugwe ukusyūngutīla. Lōli amalālúsyo akapepe bo ili lyo lili kanunu.

Lōli lilino, bo uswe tukāli ukwānda, unko uswe twinamisye imitu gyitu ku lwīpūto.

⁸ Tāta, ikyēne kisīmbígwe ukuti akabalilo kāko Ugwe gwāli ni fyīnja kalongo-na-fibili mbukusi, Ugwe gwālyāgigwe mu

Tempeli na basĩmbi na bakulumba, kuyobesania na bēne a Masimbo. Kangi abene bāli—abene balinkuswigisigwa ku... banyambala baiyolo, kangi bamanyisigwe mu Masimbo, kangi pōpe ukukēta u Ndumiana unnĩne ugwa kufuki ifyĩnja kalongona-fibili mbukusi ābagile itolo—itolo ukukamandania, mu kulĩngania kwa Masimbo. Ugwe gwaali pa mbombo ya Tata Gwako. Ugwe gwāyobile kwa mama Gwako, “Ukamanya ugwe umma ukuti une mbagile ukuya pa mbombo ya Tata Gwangu?” ukulĩngānia a Masĩmbo ni sanusyo syābo isyamwambepo.

⁹ Kangi lilino uswe tukusūma, Ntwa, ukuti—ukuti Ugwe bo umēnye mūmo tuyilile ubōnywa nu busitamaka, kangi mūmo uswe tukulāmbikigwa ku ngilano, ukuti Ugwe kwisaga itolo na uswe ikilo iki nduko lwa Mbepo Mwikemo, kangi kulinganiaga a Masimbo kwa uswe. Une ngugulila nukusubila pa Ugwe. Kangi linga une nābagile bwila, pa kabalilo kalikosa, ukugela ukubika aminogono gangu gene pamo ukusanusya ikindu kimo ikya kwiganagwimwene, ukugela ukutēndēka ikyēne ukupilikigwa ngati ukuti i njila une nālĩnganiaga ikyēne kyābagile ukuya kitalusye, igala undomo gwangu, Ntwa, mūmo Ugwe gwābagile... Ugwe gwābombile i ngalamu, akabalilo kāko igyene gikwisa ukunkōnga Danieli. Ugwe ukāli gwe Kyala yulayula.

¹⁰ Kangi unko ikyene kiyege kyōsa... Bo uswe tukusubila pa Mbepo Mwikemo, Umwene alisetulaga itolo ifindu ifi kwa uswe. Kangi polelo bo Umwēne ikuyoba agēne, ukugapela agēne ukuya gapabwēlu fiyo mpaka yūyo ālālūsusye ililālūsyo isakubagilaga ukukyāmbilila Ikyēne. Kangi linga Ikyēne kikukwāmula mbukindāne na iki une akabalilo kōsa nĩtike, polelo unko indumbula yāngu yisekelelage nĩne, Ntwa, ukumanya ukuti une nākyāgile ikindukimo ikipya, kangi injila yimo innunu iya Ntwa. Kabuno Ugwe uyobile, “Londesya Mmasimbo, kabuno mu Gene umwe mwikwinogona umwe muli nabo u Bumi Bwabwilanabwila, kangi Agene go Agene aga gikubomba ubuketi bwa Une.”

¹¹ Lilino, ukufuma ku bumanyisi bwa Lisimbo ili, ikyēne nalōlilōli āngali kikunyenemusya aminogono mĩngi na fyōsa bo ifyo. Kangi une ngusuma, Kyala, lilino ukuti amalālūsyo gōsa aga gikuboneka ukuya malālūsugwe mbunoge fiyo kangi nubōlolo, u Mbepo Mwikemo nubōlōlo kangi nubunoge ali āmūla agēne. Kabuno uswe tukusuma ikyene mu Ngamu ya Yeso, kangu ku lwimiko lwa Kyala, kangu kubuyengela mmwanya i Kipanga Kyake. Amen.

¹² Tulipo utubalilo twĩngi mūmo ifyakunyonywa fyapagwĩmwēne ku kalikōsa, itolo fikōnānga ubōnje bōsa bwa ikyēne. Kangi lilino, amalālūsyo ukufuma pa Lisimbo ili galālūsugwe.

¹³ Lilino, linga une nguhēha itolo pakayabo kanini ikilo iki, une ndinalyo i lino ilisōsigwāno. Kangi une ndinkubūka ikyēne mula, kangi une ngabagila ukulūmbilila, une ndinkololofu akabalilo kāko une ngulūmbilila; une ngukyēga ikyēne pānja, kangi une kifuki pyoto.

¹⁴ Nka. Billy Graham aabulile akapango pa mwene, ukuti ikibibi ukukīnda-fyōsa mbunyenemusigwe umwēne ālimbwēnemo umwēne siku, kwāli, umwēne āsosīsyē ilīno pa nkyēni. Kangi umwēne ātāgīle ikyēne, kangi umwēne āli nu lubātiko lwa senema palapalapa, kangi—kangi umwēne alinkutoligwa...Ilyēne lyāli pa ndelema na mīno gamo agakōngelelāpo agakunyuma pa yēne. Kangi akabalilo kāko umwēne ikubūka kukuyoba, umwēne ukukuba pyōto, “whuu, whuu” ukukīnda mu lino lyāke. Kangu umwēne ālinkuti umwēne āli pāsi pa mafūndo gāke, ikwīpūta kangi ikusoka amafuke, amaminiti kalongo pankyēne pa bufumusye bwa senema, kangi kubumalikisyo abēne bālyāgīle ilyēne lisatwīke ukufuma mu sulubali yāke mu lōbe lwa filato fyāke. Yumo mwa balumiana ālyāgīle ilyēne, ilīno lyabutungulu lila. Kangi Nka. Graham āyōbile akēne pa mwēne, kangi ukukilania apa. Kangi popāpo une nālyāgīle ilyēne mu kapatu kanini ka kakalatasi, une ngwīnogona une nālyāgīle ilyēne papapa apa mwi Bāngēli lyāngu.

¹⁵ Kangi popāpo ikyēne kyo luko lwa... akabalilo kāko uswe tukuyāga panīni bakāngāle kangi bamalike, umwe mumenye, kangi tukufimbilisigwa ukutāga ifīndu ifi, ikyēne kikupela ikyēne ukuya kibibi. Kangi popāpo une... akabalilo kāko une nāli panja nu Nkundwe Roberson kunyuma kula, na bala, Une nasukaga pa lyēne ulubunju lumu nukubongotola akayabo ukufuma ku lyēne, kangi une nafimbilisigwaga ukulyega ilyene nkati ku ngānga, ukukitendekesya ikylene. Polelo u Ntwa ongelēlege isayo Syake.

¹⁶ Lilino uswe tukubūka, lilino, une ngubūkāga ukukīndilīla aligwesa gwa bēne, linga une mbagīle. Kangi, Nkundwe Tony, ukwisila mu lipyana lya Kyala, une ndinalo nu lusanusyo ku njosi yako, kangi ikylene kyaali kinunu. Une nhobwīke fiyo ukukēta ikyo. Kangi ubwēne bo busanusi bununu, mpaka une ngusakikisya une ngabagila ukupa ikyēne pakilūndilo apa, polelo une ngukupaga ikylene kwa ugwe patwībēne ma miniti linga ugwe—linga ugwe utiku...linga ugwe kulonda ikylene mu njila yila. Umwene ālindalusisye une ikilo ikingi, umwene āli ni njosi, kangi une ndinkutoligwa ukumbula umwene itolo iki ikylene kyāli mpaka une nābukīle kwa Ntwa nukwipūta pa kyene. Polelo u Ntwa alinkusetula iyēne kangi kwa une nukumbula une iki ulusanusyo lwāli. Ikyene kyo kinunu, kangi inongwa inunu kwa ugwe, Nkundwe Tony.

¹⁷ Lilino, mu lilālūsyō lyākwānda. Lilino, une ngamanya itolo kūko ukwānda ikyākwānda, panongwa yakuti agēne go gōsa

manunu gala. Lōli, lilino, uswe tukugela ukusita kwēga akatali fiyo mma, kangi lumo uswe tubagile ukumalisya agene pa Ndungu, linga uswe tutikufika ukwēndelāmo agene.

51. Lingania iki ikyēne kikusanusya nu “lufūndo lwabwilanabwila,” mwa Matai 25:46. “Lōli i . . .” Ilyo lyo lilālúsyo.

52. Polelo, ililālúsyo lyakibili: “Lōli abāna ba kitāngalāla bisakusosigwa mu ngisi ya pānja,” ngima ikyo kyo kifuki kilakila bo ukubatāga abēne ukufuma ku minogonelo ga Kyala?

¹⁸ Ena, lilino, ega ililālúsyo lyāko ilyakwānda, ili lilyāgígwe mwa Mwikemo Matai, untu gwa malongo-mabili- . . . untu gwa 25. Lilino uswe twisa . . . Lilino, une ngāfundilemo siku ifi, itolo ukugakēta agene ku nyuma kula, kangi itolo nagelile ikinunu-fiyo ikyāngu ukukēta agēne mōsa ikinunu fiyo iki une—iki une nāmanyile bule. Kangi mwe . . . Umwe sanukila na une mu Mabāngéli gīnu, bo uswe tukufūnda Ilyēne. Lilino, une ndinkulōnda ukukyēga iki ukufuma mu lekisikoni lya kiGriki kyōpe, ukuti umwe mukwēga i—i kyāpabwāndilo kya ikyēne. Kangi une—une nkiganile ikyo. Polelo popāpo uswe tukuyaga nakyo Ikyene mu fyosa-fibili i—mu fyosa-fibili i—i kiGiriki kangi ikingi. Kangi lilino iki kisakuyaga—kisakuyaga luko lwa bukolofofu, kangi ukufūnda, 'nongwa yakuti une ngufimbilisigwaga ukufikila pānja nukukola a Masimbo itolo kulikōsa kūko une mbagile ukugāga agēne, nukubabika agēne mbuyo bwabo. Umma ndaga.

¹⁹ Lilino, aligwesa ikulonda i Bangeli ukufunda nalyo? Linga ugwe kubomba, fyusya ikiboko kyako. Kangi uswe . . . Une ngwinogona uswe tuli nago matatu pamo mana kunyuma apa. Linga umwe mukulonda ukufunda ni Lisimbo, umma ndaga. Nkundwe Cox, ngimba ugwe ubagile ukwisa kuno nukunyēgela une a Mabāngéli aga? Kangi ikyene—ikyene kyo kinunu kwa ugwe, linga ugwe ubagile, uku . . . (alipo yumo, kangi ugwe itolo—ugwe itolo ega agēne pāsi linga ugwe kulonda, amīngi bo ulo). Kangi aligwesa uyu ikulonda yumo, itolo inusya ikiboko kyako, u ndumiana isakubatalaga abene kulakula kwa ugwe, muketile. Kangi uswe tukulonda ukumanyila ifi palikimo, kangi itolo . . .

²⁰ Lilino, pa kubala uku kangi untu gwabumalikisyo . . . imitu mihano-na-bubili igwakwāndilila igwa Būku gwa Bahiburi. Ukufuma ukumanyisya, ena, u ndumiana uyu egile ifi pāsi, ifimanyisyo ifi, Nkundwe Mercier nu Nkundwe Goad, bēgeile ifyēne kangi lilino bikwitēdekesya ukufumusya ifyēne mu luko lwa būku. Kangi abēne balinakyo ikyēne. Lilino . . . kangi uswe tukaya nakyo nakimo ngati njila ya sinda mbēsile, uswe itolo tulaswile pamwanya. Kangi une ngwīnogōna abēne bagapēle agēne ingamu . . . kangi bēgile u—u tunyāfu pānja pa i . . . kangi

itolo ukupuputa utunyāfu, itolo tunāndi twa tunyāfu utwa bumanyisi bwa Bahiburi. Nkundwe Mercier isakuyaga na gēne lululu ulu, mbubīndikisigwe, aligwēsa uyu ikugalōnda agēne.

²¹ Lilino iki nkati muno, ikyene kikutwala nkati... Ugwe ukabagila ukukindilila itolo... nkipānga kya bubāngeli, kīkyo iki kyo kipānga kya bubāngeli. Ugwe ukabagila ukukindamo mu—mu bumanyisi kisita kunyenyesya inyilāmwo na minogono ga bīngi ba bāndu. Ugwe kufimbilisigwa ukubomba. Lilino, une ndi kubutali fiyo ukuya mmanyisi, komma unsetula gwa i Bangeli na panandi. Lōli une ndikugelamo siku uku—uku ukuyoba kalikōsa, pamo nukubōmba kalikosa, lōli tāsī—tāsī ukusūma pamo ukwāgānia ikīndu kyāngu ukikīnda-fyōsa ku kyēne.

²² Ikyēne kyālālusigwe kwa une nu nkundwe unganigwa, ikilo kya mmayolo, umwene alinkuti, “Nkundwe Branham, Nkundwe Seward akabalilo kamo aayobile ukuti ugwe—ugwe itolo ukabagila ukukukāmānda ugwe pasi paliposa. Muketile, ukuti ugwe bwila uli ni njila yimo iyakusyungutula ukufuma ku kyene pamo ukusokako ukufuma ku kyene.”

²³ Une ndinkuti, “Ena, inongwa ya ikyo, une akabalilo kōsa ngugela ukwinogona bo une ngāli ngabomba kalikosa. Muketile? Kangi polelo linga abandu bikundalusya une, polelo une mbagile ukubabula abene ukuti aminogono gangu gali fiki. Muketile?” Loli ikyene kyo linga ugwe kwinogona kotalusya. Kangi bo ugwe ukāli ukubomba kalikosa, gela ukwēga ulubafu ulu Kyala ābagile ugwe ukwēga, polelo ikyēne nalōlilōli kyābagile ukuya kikafu ukukamāndiligwa pāsī.

²⁴ Ugwe ukābagile ukwīnogonela akabalilo aka—aka Ahabu āgelile ukunkāmānda Eliya pāsī. Ngimba umwe mubagile ukwinogonela akabalilo aka aba Farisai bāgelile ukunkāmāndila Yeso pāsī? Muketile, Umwene āli—Umwene āli ni lyāmulo mbibimbibi, panongwa yakuti kilikyosa Umwene ābombile, Umwene ābombile ikyene ukwisila mu bwigane bwa Kyala, kangi Umwene... iyo yo njila Umwene—Umwene ābagile ukwega ikyene. Lilino, iyo yo njila uswe tukulonda ikyene ukwisila mu iki.

Lilino ililālúsyo lilāsígwe, uswe twisakūmilisya ni lilālúsyo:

Līngānia iki ikyēne kikusanusya nu “lufūndo lwabwīlanabwila,” mwa Matai 25:46.

²⁵ Lilino pilikisya kifuki fiyo. Aligwesa lilino, Matai 25:46:

Kangi aba bisakusōkaga ngapo ukwakwīngila mu lufūndo lwabwīlanabwila: . . .

²⁶ Lilino, ililālúsyo lyo, “Fiki... Līngānia...” Lilino i lisyu bwīlanabwila likwisa ukufuma ku lisyu ukufuma “bwīla kangi kuli bwīla,” kangi *bwīlanabwila* yo “fwāsī ya kabalilo.” Iyene likusanusya itolo “akabalilo kingi bo ulu,” ukuya *bwīlanabwila*.

Lilino linga umwe itolo mukubala... Une ngamanya yūyo āsīm̄bile amalālūsyo, panongwa yakuti nayumo ābik̄ile ingamu syābo pa gēne; ikyēne kikafimbilisigwa ukuya, une ndikulōnda isyēne mma, muketile.

Loli aba bisakusōkaga ngapo ukwakwīngila mu lufūndo lwabwīlanabwila:... (Lilino kētēsya, abo bo babibi.)

27 Lilino, mūndu mpala—mpala yūyo ālālūsise i lilālūsyo, itolo bala ilisyāle lya Ilyēne:

...lōli abagolofu ku būmi bwasyēpwa.

28 Ababībi bisakubūkaga mu lufūndo lwabwīlanabwila (ifwāsi yimo iya kabalilo), lōli ungolofu ali nu Būmi Bwasyēpwa. Ugwe utisakwāgamo siku ulufūndo Lwasyēpwa, lukābagile mma. Muketile, linga abene bali nalo ulufundo Lwasyēpwa, abene bali nabo u Bumi Bwasyepwa; abene bali nabo u Bumi Bwasyepwa, abene bapokigwe. Muketile, ikyēne kikabagila ukuya. Lilino linga ugwe kukētēsya, i—i lilālūsyo lālusyāga lyēne... līyāmulaga lyēne. Muketile?

Kangi aba...

Lilino kētēsya, une ngufikaga bo pakāli apa:

...kangi abene...

29 Mu linandi lya 20... ilinandi lya 44:

...kangi abēne bōpe balinkwāmūla, balinkuyoba ku Mwēne, Ntwa, mo ndili uswe twīsakuyaga ni njala, ko kabalilo nki ni kyūmilwa, kangi u nhēsya, kangi guangelebune, ...kangi mu minyololo, kangi bakakupākisye ugwe?

Polelo isa—polelo umwene isakwabāmūlaga abēne, ikuti, Naloliloli une nguyoba kwa umwe, Mu mbwīngu mūmo umwe mwābōmbile ikyēne...kwa yumo mwa banīni ba aba, umwe mwābōmbile ikyēne...kwa une.

Kangi aba bisakusōka ngapo ukwakwīngila mu lwabwīlanabwila (lwabwīlanabwila) ulufūndo: (abo bo babibi) ...lōli abagolofu mu Būmi Bwasyēpwa.

30 Muketile u bukīndāne? Ababībi bali nu lufūndo ulwabwīlanabwila, lōli bwīlanabwila yo “fwāsi ya kabalilo.” Lilino, linga ikyene kyāli kilakila, ikyene angali kisimbige, “Kangi aba bisakusōkaga ngapo ukwakwīngila mu lufūndo lwabwīlanabwila, abāngi bisakusōkaga ngapo ukwakwīngila mbumi bwabwīlanabwila.” Muketile? Pamo, “Aben bisakubūkaga mu lufūndo Lwasyēpwa, kangi abāngi bala mbumi Bwasyēpwa.” Muketile, linga lulipo ulufundo Lwasyepwa, ukufūndigwa bwīlanabwila kangi bwila, polelo bulipo u Bwasyepwa... umwēne ali nabo u Būmi Bwasyēpwa; kangi u Būmi itolo Bwasyēpwa, kangi ubu bukwise ukufuma

kwa Kyala. Kilikyōsa kisita bwandilo kikaya nu bumalikisyo, kilikyōsa kili nu bwāndilo kili nu bumalikisyo. Mukukēta iki une ngusanusya?

³¹ Lilino, i Lisimbo Lyēne ili u—u mūndu umpala lyāmwire. . . Lilino linga ugwe kwisakwēga ikyēne mu lekisikoni, “*Kangi aba bisakubūkaga pānja ukwīngila mu ainion, ukutumulako, kangi mu bwilana- . . . kangi ku moto, u sūmbi gwa moto.*” Lilino, ilisyu *a-i-n-i-o-n* kokuti “i fwāsi ya lufūndo.” Mu lekisikoni gwa kiGriki, papapa apa, “i fwāsi ya lufūndo,” pamo, “akabalilo ka lufundo.” Muketile, “Abene bisakusōka ngapo ukwīngila nkabalilo ka lufūndo.” I lisyu lyo likubōmbeligwa, *a-i-n-i-o-n. Ainion*, iki kokuti, “tubalilo, a kabalilo, akabalilo akāmpaka.” Polelo ega ikyēne kunyuma mu i—mu busanusyi apa, i kiNgereza, *bwilanabwila* yo “akabalilo ka mpaka.” Muketile, ikyene kikwisa ukufuma ku kiGiriki, “mpaka gwa kabalilo.” I lisyu *ainion*, pamo *a-i-n-i-o-n, ainion* kokuti “a kabalilo ka mpaka ka lufūndo.”

³² Loli polelo bala abangi, “Loli aba bisakubukaga mwa Bwasyēpwa.” Ikyo kyo kikīndane. Muketile, u Bumi Bwasyēpwa. *Bwasyēpwa* ikwiisa ukufuma ku lisyu lya “Syepwa,” kangi Syepwa akaali nabo ubwandilo pamo ubumalikisyo. Ikyene kyo bwilanabwila *kangi* bwilanabwila. Lilino ikyo kibagile ukwamula ikyo, muketile, nongwa yakuti linga umwe itolo mukubala i Lisimbo ili nalōlilōli kifuki, umwe mwisakukibona.

³³ “*Kangi aba bisakusōkaga ngapo mu lufūndo lwabwilanabwila, lōli ungolofu. . .*” U mbībi isakubūka mu lūfundo ulwabwilanabwila, ukufūndigwa kuli i fwāsi ya kabalilo; lumo ifyinja ibilioni yimo, une ngamanya, loli ugwe naloliloli kufundigwaga panongwa ya mbībi syako. Lōli ukuya nsisimikisyi bo ubutulwanongwa bwāli nu bwāndilo, ubutulwanongwa buli nu bumalikisyo. Ulufūndo lwāli nu bwāndilo, kangi ulufūndo luli nu bumalikisyo. Kangi u gehena āpeligwe kuli u mōhēsi na bāndūmi bāke. Muketile? Umma ndaga. Lilino, une ndinalyo ilīngi limo pāsi ukwamula mu ikyo, itolo mmaminiti manandi, ili lyo limmogi, ukupinya mu lyene.

Lilino, lōli aba apa: “**Lōli abāna ba kitangalala bisakutagigwaga pānja mu ngisi,**” ngimba ikyo kyo kifuki kifwēne nu kutāga abēne pānja pa līnogonēlo lya Kyala?

³⁴ Umma, ikyene kikābagile ukuya kifwēne. Lilino, ugwe kukumbusya apa isya Lusekelo lwa Bwēgi. Lilino, “Kangi abāna ba kitangalala,” mūmo kyālālūsīgwe apa. Abāna ba kitangalala bo baYuda, kangi abēne bātāgīgwe mu ngisi ya panja. Kangi abēne—abēne bātāgīgwe mu ngīsi ya pānja, kangi abene babukile ukukinda akabalilo ka kukuta nukulila nukusya amino. Abēne bātāgīgwe mu ngīsi ya pānja panongwa yakuti ikyēne kyābagile ukukupu ugwe na une i fwāsi ukupīnduka, loli abene bakāsogwēmo siku mminogono ga Kyala. Umwene

atisakwibwamo siku Israeli. Kangi Israeli, bo u mubali aligwēsa gwa i Bāngēli ikumanya, ikuyobigwa ukuya “bāna ba kitāngāla.” Muketile, ikylene kyo kitangalala, u lufingo. Mmasyu agangi, Kyala ikubombela ni kisu, akabalilo kāko Umwēne ābōmbīle na Israeli, uyu yo bāna ba kitangalala.

³⁵ Lilino, umwe mukukumbukila, Umwene āyobīle kula, “Kangi Abraham na Isaki na Yākobo,” mbuyo bumobwene, “bisaga nukwitugasya mu kitangalala ku kabalilo ka bumalikisyo.” Muketile, kangi ukuti Abrahamu, Isaki na Yakobe bikuyaga nkitangalala; abene baali, abene baali bāndu ba lusayo ba kitangalala. Loli abana ba kitangalala bisakutagigwaga mu ngisi ya panja.

³⁶ Lilino, kūko ikyakusosola kikufumila apa yo u—yo u Mwenebwēgi. Akabalilo kako u Mwenebwēgi ikwīsa, akabalilo kako abene bāli. . . Bahano abafūnde babūkīle panja ukwakwāgāna nu Ntwa, kangi—kangi abēne bakālyēgīle amafuta galigōsa mu nyāli syābo. Kangi a—a bāngi bahano bālyēgīle amafuta mu nyāli syābo. Lilino, linga umwe mukukētésyāga, ikyēne kyo kifwanifwani ikimogi, fyosafibili na baYuda na bāPānja, ukuya bapikigwe. Kyūnga mu linogono ili, filipo ifibugutila fitatu ifya bāndu akabalilo kōsa: u n’Juda, u Gwāpānja (aba ngamu), . . . ; u n’Juda, Gwāpānja, kangi i Kipānga. Linga ugwe kufika pakufuluganika lōsa, ugwe naloliloli kubopelaga mu lutamio akabalilo kako ugwe kutika Busetuli. Kabuno linga ugwe utiku. . .

³⁷ Bo yu Tata. Bohanon āyobīle kwa une akabalilo kamo, alinkuti, “Billy, aligwēsa abagile ukugela ukubala u Busetuli ikuyaga ni njos’imbibi. Fiki,” umwene alinkuti, “apa alipo u Nsīngiligwa pāsi apa pa kīsu, kangi i—kangi i nyīfwīla yikufunyānia amīsi ukufuma mu ndomo gwāke ukutēndēka ubwīte nu Mwēne.” Kangi alinkuti, “Polelo akabalilo kalakala aka u Nsīngiligwa imile ukuya bala mia yumo-na-malongo-mana-na-bana” (i kimanyisyo kya Jehovah Witness) “pa Kyamba Sinai. Kangi pa kabalilo kalakala u Nsīngiligwa ali ku Mwanya.” Umma, umma, ugwe usobile.

³⁸ Filipo ifibugutila fitatu ifya bāndu. Muketile, ikyo kyo, unJuda unkāngīwe, kangi alipo u mfunde ungonatulo uyu amīsi. . . Ikyēne akaya Luyungu lwa nkikūlu, ikyēne fisyalēko fya Luyūngu lwa nkikūlu aba i nyīfwīla yāfunyilaga amīsi ukufuma mu ndomo gwāke. . . Busetuli 11. Kangi polelo, naloliloli, aba mia-yumo-na-malongo-mana-na-bana baYuda bakāli naloliloli Nsīngiligwa mma, abēne bo basyāle ba kipanga kya kiYuda. Kangi i kimanyisyo kya Jehovah Witness iki kikubika abēne ukuya Nsīngiligwa, Une ndikukibona mumo ugwe gwābagīle ukubomba ikyo, panongwa yakuti, ikylene kikaya Nsīngiligwa.

³⁹ Linga ugwe kukētésya kula mu Busetuli mula, Ikyēne kyāyobile, “Kangi abēne bo bafunde.” Kangi abēne bo bafuligwe. Kangi ngimba abafuligwe kyo fiki? Abēne bāli... Umfulwe āli nsikali gwa tempeli uyu akētesyaga u mwēhe, panongwa yakuti abene bāli... yaga-... Abene bāli banyambala aba bātendekígwe būmu. Abēne bāli... Ngimba umwe mwāketesísye, balinkuti, “Abēne bakāli bwāpwile bēne na bakíkúlu”? Abēne bāli mfwulwe gwa tempeli. Kangi iyēne yāli mbalilo insaligwa aba Kyala ālyégile ukufuma ku basaligwa ba baYuda. Lilino, linga umwe mukukētésya... Linga uswe twābagile itolo ukwēga ikyo itolo pakabalilo, ukuti ikyēne kikuya mu luko lwa kusēngāma mu līnogōno lyīnu, kūko umwe mubagile nalolilōli... .

⁴⁰ Unko uswe twēge Busetuli, untu gwa 7, kangi uswe twisakusyaganiaga apa lilino, kūko... iki Ilyene lyāyobile. Ikyene kyo kindu kimogi:

Kangi ukufuma pa iki... Une ndikubabona abāndūmi bana bīmili pa nguto ina sya kīsu,... (lilino, iki kikufwānikisya Ezekiyeli 9, kūko umwēne ākētīle ubōngiko bwa baYuda. Kangi apa umwene ikukēta ukubongotola kwa Bāpanja, Busetuli, untu gwa 7) ... Kangi *une ndinkubabona abāndūmi bana bīmīle pa nguto ina sya kīsu, bakolelīle imibelo mina gila (imibelo gikusanusya “ubwīte nu kulwāna”) ... ukuti u mbelo gulinga pūtāga pamwanya pa kīsu, napōpe pa sūmbi, ... pamo umpiki guligōsa. (kangi ubo bo bwīte, “ukukolelela”)*

⁴¹ O, linga uswe twāli na kabalilo ukubūka mbusolofu pa lilālūsyo ili. Ikyo kyābonike... Apo po pāpo Russell āfuluganike. Russell āsolwīle, ikukēta iki kikwīsa. Umwēne āsolwīle “ikyēne kikuyaga u Kwisa kwa Ntwa Yeso,” kisita kumanya ukuti ikyēne kyāli u—u kufungila nukusōsyapo kwa Kipanga. Muketile?

⁴² Kangi abēne bikuswīga mūmo ubwīte bwa kīsu kyōsa... Ubwīte Bwākwānda Bwakisukyōsa. Kēta, ubwēne bwālīmīle pa Novembala i lyakalongo-na-limo, ku sala yakalongo-nayimo pamusi; u mwesi gwakalongo na limo, ilisiku lya kalongo na limo, kangi isala ya kalongo na yimo. Kangi mbibimbibi ukufuma apo, ulosyo mu Ngamu ya Yeso lwāsetulígwe kangi u Losyo lwa Mbepo Mwikemo ku Kipanga. Katikati, mbibimbibi ukufuma apo.

⁴³ Linga ugwe kwega ikyene nkyēni ukukilania mu Busetuli, mumo uswe tupinyile Ilyene palikimo, kangi pakati pa Ngulilo ya Filadelfia na Laodikiya. Kangi aba Methodisti bāli ni Ngulilo ya Filadelfia, ulugano lwabakundwe. Kangi i ngulilo yabumalikisyo, ngulilo ya kipanga, yaali Ngulilo ya Laodikiya, iyi yo ngulilo ndungufu. Kangi Umwene alinkuyoba nkati mula, “Une mbikile ikifigo (ikifigo ikīgūke) pankyeni pa umwe.”

Ikifigo ikīguke! Kangi linga ugwe kwisakusosola a Masimbo gala kunyuma, agene gikupinya i Ndumi yosa mulamula mbuyo bumobwene mula, ukubanangisya umwe katikati.

44 Kētésya! Apa ukuti kilikyōsa kyāli Tāta, Mwanundumiana, Mbepo Mwikemo, mu lōsyo, (iki uswe tukubūkāga nkati mu kyēne nukutalula) iki kyāli naloliloli kimanyisyo kya Katolika kangi nasiku kimanyisyo kya Kikristi. Umma, nkulumba. Une itolo. . . Uswe tulinakyo ikyene papapa apa, ikilo iki, ukwisa mu kyene; na lekesikoni, yōpe. Muketile? Ena, nkulumba, kangi ni syāmbukūlu syōpe. Nasiku apa yumo aligwesa alyosisgwemo bo ulo mwi Bangeli, pamo komma ku fyinja fyakwānda bamia ntāndātu ukufuma i Bāngeli. Kangi une mbagile ukusisimikisya ikyēne papapa apa ukwisila mu kimanyisyo kya Katolika kyēne, ukuti abēne bo bēne bābo bālyāndile ikyēne, kangi ukunyāfila nu kōnelela.

45 Abene bikwisa ukufuma pala ukubuka ku kipanga kya Wesley, kangi ukubuka ku kipanga kya Methodisti, aba Methodisti bātwele ikyene ukwisila ku ba Baptisti, aba Baptisti bātwele ikyene nkyēni ukukindilila, kangi ikyene kikāli kimanyisyo kyabutungulu! Kangi mbagile ukugomokela mu i Bāngeli nukusisimikisya kwa umwe ukuti i Bāngeli lyāyobīle ikyo “ugwe uli ni ngamu ukuti ugwe uli mūmi, lōli ugwe ufwīle.” Uko ko katikati kutalusya. Kangi abēne bāli . . .

46 Une mbagile ukusisimikisya ukuti i Bāngeli likumanyísya ukuti abēne bisakubōmbéla i Ngamu Yāke mu lōsyo mpaka ingulilo ya ngisi, ukufwana ni i—i ngulilo ya buna. . . iya i—i ngulilo ya kipanga, Ingulilo ya Kipanga ya Pergamo. Kangi Umwēne alinkuyoba, nkati, nkabalilo kala ka fyinja bamia kalongo-na-bahano ba ngulilo ya ngisi, aligwēsa, ālinkuyoba, “Ugwe uli nu lumuli ulunini lusyēle, panongwa yakuti ugwe ukakana i Ngamu Yangu.”

47 Akabalilo kako ikyene kikwisa ku ngulilo iyingi kula, i ngulilo ya Kikatolika, Umwene ātile, “Ugwe uli ni ngamu ukuti ugwe ‘uli mūmi,’ lōli ugwe ufwīle! Kangi ugwe upīkile i Ngamu Yāngu.” Mwaketa lelo umwe. Muketile? Ikyene kikupinya itolo kimokyene ikinywamu ikifwanifwani ikimogi palikimo, ili Bangeli lyosa.

48 Lilino kētésya iki:

. . . bikukolelela imibelo mina . . .

Kangi une ndinkumbona u gwāndūmi uyungi ukufyuka ukufuma ku Mwanya, ukuya ni kifūngilo kya Kyala gwabumi: . . . (i Kifūngilo)

49 Lilino, ngimba ikimyatiko kya Kyala kyo fiki? Lilino, umwe bakūndwe ba kiAdvent mukuyaga pakuyoba, “Kyūnda ilisiku lya sabata.” Une ngulonda umwe munnangisye une ikyo mu Lisimbo. Ilyēne likayamo’mma mula. Komma ubuyo bumobwene lyābōmbile ilyēne. . . kyo—kyo kifūngilo. . .

⁵⁰ Linga umwe mwisakubala Baefesi 4:30, nakalinga itolo, umwe mwisakusyaagania iki i Kifungilo kya Kyala gwabumi kili. Baefesi 4:30 ikuti, “Somma ukunsulumanisya Mbepo Mwikemo gwa Kyala kuko umwe mufungiligwe mpaka ilisiku lwa butabuligwa bwinu.” Komma mpaka ulusasanio ulukonge, loli luli nubuponesigwe bwa Syepwa (a-ha). “Somma ukunsulumanisya Mbepo Mwikemo gwa Kyala kuko umwe mumyatikigwe mpaka ilisiku lwa kutabuligwa kwinu.” Muketile linga Baefesi 4:30 atikuyoba ikyo, polelo ega amabalilo gĩnu ga ndubafu kangĩ bopesya ikyēne kyōsa ikisyāle ukukĩnda mu Māsĩmbo mula, kangĩ syāgānia. Lilino, “Ukufungiligwa mpaka ilisiku lya kutabuligwa kwinu. Ukuya ni fungilo ya Kyala gwābūmi.”

⁵¹ Lilino, kumbukilaga, u Mbepo Mwikemo akāmanyisigwe ukuya Lōsyo lwa Mbepo Mwikemo mpaka ukufuma pa Bwite Bwakisukyosa Bwākwānda. Uswe itolo tusekelile ulwĩtu—ulwĩtu ulusekelo lwa jubili gwagolidi, ifyĩnja malongo mana, pamo i kyĩnja kyamalongo-mana kya jubilii.

...kangĩ umwēne alinkukūta ni lisyu ililāte ku bāndūmi bana, kwa yūyo ikyēne kyāpēgigwe ukufulasya ikĩsu pamo i nyanja,

Ikuyoba, Ukufulasya mma i kĩsu, nayōpe u sūmbi, pamo umpiki guligōsa, mpaka uswe tufungile ababōmbi... (lilino ugwe kwisa pāsi ku lilālūsyo lyāko, “a bāna,” muketile)... ababombi ba Kyala gwĩtu mu kipulilo kyābo. (komma ukufulasya, komma ukubongotola i kĩsu, komma ukwitikisya i ikupufulilo kya atomiki yipufuligwe, komma ukuya nakyo ikĩndu ikimalisigwe mpaka a babōmbi ba Kyala gwĩtu a fungigwe)

⁵² Lilino, linga uswe twābagile ukwēga ikyo kunyuma kula nukubopa ukugomokela kula, mūmo fikuti—fikuti pōpe pa *U Busimililo bwa Bwite Bwakisukyōsa*, mwa buku gwakibili, akabalilo kākō Unkulumba-gwa-bwite Allenby ālwile nkati mpaka umwēne ātikile ingindi sya Yerusalemu, kangĩ umwēne itolo alinkukoma ulusāmbō kunyuma kwa Mwalafyāle gwa England, kangĩ alinkuti, “Une ndikulōnda u ukutusulila pa kāya, pa nongwa ya bwikemo bwa akēne.” Umwene alinkuti, “Ngimba une ngubombaga fiki?”

⁵³ Umwene alinkuti, “Iputa.”

⁵⁴ Kangĩ umwēne alinkupululuka pamwanya pa kyēne kāngi, kangĩ akabalilo kākō abēne bābōmbile, abēne balinkuti, “Allenby ikwisa.” Kangĩ baalipo abaMuhamadi nkati mula, binogonaga umwene alinkuti, “Allah ikwisaga.” Kangĩ abēne balinkufyūsa indēmbēla inyēlu nukwilāmbika kangĩ Allenby alinkukūya nkati mwa Yerusalemu kangĩ alinkukēga akēne

kisita kutusulila ukulasa kumokwēne, ukufwāna ni sololi, uko ko kutalusya, kang'i alinkukapa akēne kangi ku baYuda.

55 Polelo abēne balinkufyūsyā mmwanya u Hitler ukufwīma abaYuda, na mōsa ukusyūngutila nkīsu, nukubabōpēsya abēne ukugomokēla nkati mula.

56 Kangi i Bāngēli lyāyobīle Umwēne “ikubatwālaga abēne ukugomokela pa mapiko ga swanga.” Kangi akabalilo kāko abēne bikwānda ukugomokela. . . I Kalatasi ya *Life* kangi syēne syapīmbile iyēne imilungu minandi igi gikīndīle, Kūko abēne bābatwēle abēne ukugomokela mu maelifu, nkati mu Yerusalemu, kang'i abēne balinkubūka kukupīmba bala abakāngāle bala pa nyuma syābo. Abēne balālūsīgwe. Une ndinako ikyēne kyōsa pa tepi ni kifwānifwani. Kangi umwēne alinkuti. . . Pala yātulikīgwe indēmbēla ya ndondwa-sina iya Davidi, yītulikīgwe pala; indēmbēla iyaiyolo ukukīnda-syōsa nkīsu kya pāsī, akabalilo kākwānda iyēne yabelusīgwe kuli ifyīnja maelifu mabili.

57 Yeso alinkuti, “Akabalilo kako umpiki gwa māfilu gukusōsyā panja ubulēnge, ingulilo iyi yitisakumalikamo.”

58 Kangi apa abene batwala abene abakāngāle bala nkati, kang'i balinkuti, “Fiki? Ngimba ugwe kwisa ukugomokela ukufwa nkisu kya kāya?”

59 Alinkuti, “Umma, uswe tukwisaga ukumbona Mesiya.”

60 Kangi, nkundwe, une ngukubula ugwe, uswe tuli pa kifigo! Apo balipo ababōmbi, abēne aba bikugūlila ukusuluka kula. Komma ikibugutila iki ikya baYuda iki kisakukusyōba ugwe ukufuma ku mīnu gāko agabutūngūlu, uyu akaya nJuda Umwene ikuyobapo. Lōli ikyēne kyo bala pāsī ukukilania bābo bakūyūngile i—i ndāgilo ni findu, kang'i nasiku nukumanya kula āliko u Mesiya.

61 Kangi Nkundwe. . . ku Stockholm, Nkundwe Petrus, alinkutuma utwene pasi aba Lwitikano Ulupya elifu-elifu yumo, kang'i akabalilo kāko abēne babāgile abēne babalaga agēne. Abene balinkuti, “Ena, linga uyu yo Mesiya, unko uswe tunkete umwene ikubomba ikimanyilo kya nsololi, kang'i uswe twisakummwitikaga umwene.”

62 Ko kabīkigwe nki ka butumigwe bwāngu! Une nāli nkati mwa sala ibili isya fipata mu Yerusalemu, ukubūka nkati, kang'i une nāli ku Cairo, Igupti. Kangi une nendaga mulamula mula, kang'i u Mbepo Mwikemo alinkuti, “Komma ukubuka lilino.”

63 Une ndinkwīnogōna, “Une nāli itolo bwinogonelo. A matikiti gāngu ndalilile nūlile, une ndi pa nsebwe gwāngu. Unnyambala uyu ali panja apo ukwagana nanine, ikibugutila kyosa, amasukulu na fyosa.”

64 Une ndinkwenda ukukindilila panandi, kang'i u Mbepo alinkuti, “Komma ukubuka! Komma ugwe ukubuka.”

65 Une ndinkugomokela ku ntuli gwa matikiti, une ndinkuti, “Une ngômòla i tikiti ili. Une ngulònda ukufyũka mmwanya ku Athens, Greece, ku Mars Hill.

66 Kangi umwene alinkuti, “Ena, i tikiti lyãko likukòléla Yerusalemu, nkulumba.”

67 Une ndinkuti, “Une ngulonda ukubuka ku Athens mbuyo bwa kubuka ku Yerusalemu.” U Mbepo Mwikemo ikugũlũla, isala yila yikãli yikĩsa itolo tãsi. Ikyẽne itolo kikaya kitalusye.

68 Kêtésya:

... tufũngile ababõmbi ba Kyala gwĩtu nkati fyãbo ikipũlilo,

Ikuyoba, Ukufulasyaga mma i kĩsu, ...mpaka uswe. . . tufũngile ababõmbi ba Kyala gwĩtu mu kipulilo kyãbo. (aligwesa amenye ukuti ikyo kyo Fungilo ya Mbepo Mwikemo; ketesya)

Kangi une ndinkupilika imbalilo ya bẽne iyi yãfungigwe: . . . (lilino, linga abẽne bakaya baYuda, kêtésya iki) . . . kangi abẽne bãfungigwe amaelifu mia yumo na malongo-mana fyosa ifya fikolo fya bãna ba Israeli. (komma u Gwapanja mu bẽne. Ikyo kyo ku kabalilo ka kubumalikisyo)

69 Kêtésya! Ikikolo kya Yuda, amaelifu kalongo-na-babili; ikikolo kya Reuben, maelifu kalongo-na-babili; kangi nkyẽni ukusuluka, Gadi, maelifu kalongo-na-babili; Naftali, kangi—kangi—kangi injila yõsa ukusuluka kwa Aser, kangi—kangi Zabulon, kangi ifikolo fyosa kalongo-na-fibili ifi ifya Israeli. Kangi kalongo-na-ibili ukubãsya na kalongo-na-ibili fyo fiki? Amaelifu mia-yumo-na-malongo-mana-na-bana. Apa balipo maelifu mia-yumo-na-malongo-mana-na-bana, baYuda! Bakaya Bãpãnja mma, abaYuda! Ikyo kikaya kĩndu kyakubõmba nu Nsĩngiligwa. Popãpo Yehova Witness yo nsõbi pa kimanyisyo kyãbo. Ili Bãngéli pabwelu likuti abẽne bo “baYuda,” kangi komma Bãpãnja. Abẽne bo bãmbombo ba Kyala, kangi u Gwãpanja akãlinogoneligwemo mbõmbi yumo. Uswe twe banabalumiana na banabalindwana, komma babõmbi.

70 Lilino bala ikisyãle kya Ilyẽne. Ngati u nnyãmbàla ikulya ilitikiti, alinkuti, “Ilyo lyo linunu, lõli unko uswe tuyege nako kamo akãkõngelelapo ka ilyẽne.” Umma ndaga, Kyala alinago mingi ga Ilyene apa. Lilino, ketesya itolo. Lilino, lilino uswe tuli pa linandi lya 8:

Kangi aba kikolo kya Zabuloni. . . fũnga maelifu mia-yumo-na-malongo-mana-na-bana. Ikikolo kyosa ikikolo kya Yosefu baamyatiligwe maelifu kalongo-na-babili. Aba kikolo kya Benjamini ba fũngigwe maelifu kalongo-na-babili.

71 Muketile, Yohani, ukuya Njuda, ābāgenie balibōsa ba abēne, ākētīle ifikolo kalongo na fibili ifya Israeli; maelifu kalongo-na-babili ukufuma mu kikolo kilikyōsa, kalongo-na-babili ukubāsyā na kolongo-na-babili ukuya maelifu mia-yumo-na-malongo-mana-na-bana. Pala abēne baliko, komma i Kipanga, abaYuda. Ili Bangeli liyobile apa, abene bāli bōsa “bāna ba Israeli,” ikikolo kilikyosa kikukoligwa.

72 Lilino kētēsya, ilinandi lya 9:

Ukufuma iki (lilino apa ikwisa u Nsīngiligwa) . . .

Ukufuma iki une ndinkukēta, . . . kēta, ikilūndilo ikikulumba, iki u mūndu nayumo ābagile ukubala, . . .

73 Apa po balipo abafulwe ba tempeli bīnu, abēne bali itolo maelifu mia-yumo-na-malongo-mana-na-bana, itolo akabuyo kanini, itolo utusikali utunīni twa tempeli utu twīsakuyaga nu Nsīngiligwa; itolo Gwāke—itolo umbīkisya Gwāke. Ikyo kyo maelifu mia-yumo-na-malongo-mana-na-bana, yo mbīkisi ku Nsīngiligwa; abafulwe ba tempeli.

74 Kētēsya! Ena, une mmenye ugwe kugomokela ukukilania apa ku lya 14, nukuyoba, “Fiki, abēne bali nu Nsīngiligwa kulikosa abēne. . .” Naloliloli! Abafulwe bikwēne nu mwēhe kulikōsa umwēne ābūkile. Nubwanaloli! Lōli ngīmba abēne bāli fiki? Abene bakaya nakamo loli babīkisi, kangī ikyo kyo itolo katikati iki i Lisimbo likusasania ikylene ukuya apa.

75 Kētēsya:

Kangi ukufuma pa iki. . . kangī, keta, ifilundilo ifikulumba, ifi unnyambala nayumo abagile ukubala, aba fikolo fyōsa, . . . u luko, . . . abāngu, kangī īndimi, . . . (apo yo gwāko u Nsīngiligwa Gwāpānja ikwīsapo, mōsa kanunu) . . . aba bālimile. . . pankyeni pa Kang’osi, (apo alipo u Mpoki gwabo, u Kang’osi, komma ululagilo; u Kang’osi, i Lipyana) . . . bafwīkigwe ni miselekesye imyēlu, . . . (kētēsya, mu maminiti manandi, kēta linga imiselekesye imyēlu bukaya bugolofu bwa bīkēmo). . . kangī imilala nkiboko kyābo;

Kangi abēne balinkukūta ni lisyu ililāte, . . . (linga ulu lukayaga lunyenyemuko lwa kiPentekosti, une ngāpilikamo siku lumo). . . bikuyoba, Ubupoki kwa Kyala gwitu uyu itugesye pa kikota, kangī kwa Kang’osi.

Kangi a bāndūmi bosa balinkwima ukusyungutila kusyūngutila i kikota, kangī ukusyūngutila abakulumba ni finyamana fina, . . . balinkugwa pa i. . . pankyeni pa kikota pa fisyo fyabo, kangī nukummwiputa Kyala,

Bikuyoba, Ameni: Lusayo, . . . lwimiko, . . . amahala, . . . ukup’ulupi, . . . uluyīndiko, . . . amaka,

maka, *fiyege kwa Kyala gwĩtu kuli bwila kangi siku. Amenĩ.*

76 Ikyo kikapilikigwa ngati akabalilo ka lukomano lwa bugonelo, bule ikyēne? Kikuyaga! Ngimba ywani aali yula? Maelifu mia-yumo-na-malongo-mana-na-bana? Nakamo napanandi! Iyi imbalilo ingulumba iyi u nnyāmbala nyumo. . . aba luko lōsa, ndimi, kangĩ ifĩsu. Ngimba ukabagila ukukēta, mwĩnangu gwāngu mpala?

77 Lilino kētēsya, itolo bala Ilyene. Lilino:

Kangi yumo mwa bakulumba alinkwāmũla, ikuyoba kwa une, Ngimba bo bāni aba kangĩ. . .aba bafwĩkigwe mi miselekesye imyēlu? kangĩ ko kũgu bikufumila abēne?

78 Unkulumba alinkuyoba kwa Yohani, uyu yo Njuda uyu abāgenie bala maelifu mia-yumo-na-malongo-mana-na-bana, alinkuti, “Lilino, ugwe gwābamēnye bala, abēne bo bōsa baYuda. Lōli bo bāni aba? Ko kugu abēne bafumileko?” Muketile iki u nkulumba āyobĩle? “Yumo mwa bakulumba bālyāligwe,” (abo bo bakulumba pankyeni pa Kikota) “alinkunyāmũla une, ikuyoba, ‘Ngimba bo fiki aba bābo bafwĩkigwe mu miselekesye imyēlu? Kangĩ ko kũgu bikufumilako abēne? Lilino, uswe twesa tumenye abaYuda nu lwĩtikāno lwābo na fyōsa bo ifyo, lōli mo ndili ngimba aba fikwĩsa?” Lilino kētēsya:

Kangi une ndinkuyoba ku mwene, Nkulumba, ugwe umenye. (“Une—une ndikubomba,” Yohani alinkuti, “ukwene itolo kukindile une. Une ngamanya.”) Kangi umwēne alinkuyoba kwa une, Abo ba bēne bābo bĩsile ukufuma ku butolwe ubukulumba, (“Ukukĩnda ingelo ni soka nyĩngi ifi, isukuliko ni fipĩngo, une ndalile nĩsile.” Muketile?) . . .aba bafumile ukufuma mu bukulumba ubutolwe, kangĩ basukĩle u nselekesye gwābo, . . .(mu kipanga? Ngimba ikyo kikapilikigwa kitalusye?) . . . basukĩle imiselekesye gyābo, kangĩ batēndĩke igyēne myēlu mu lilopa lya Kang’osi.

. . .abēne bali pankyēni pa kikota kya Kyala, kangĩ bikumbōmbēla Umwēne pamusi na pakilo. . . (ywani ikumbombela une mu nyumba yangu? Unkasi gwangu. Ngimba uko kotalusya?) . . .kangĩ mu tempeli Yake: . . . (uyo yo yūyo ikwitūgāsya na une mu nyūmba yāngu kangĩ mu bukabi bwāngu, yo nkasi gwāngu. Umwēne yo yūyo ikwitūgāsya na une, kangĩ ikusuka imyēne gyāngu, kangĩ ikukyūnga ifĩndu fyāngu fitēndekisye kuli une) . . .kangĩ umwene uyu ikwitūgāsya pa kikota isakwitugala pakati pa bene. (O, mwe, pilikisya!)

Kangi abēne batisakuya ni njala kangĩ mma, . . . (bābonekaga ngati abēne bāpondilwe ifyakulya panandi bikwĩsa mula) . . .nakōpe bisa abēne nu

kūmilwa kangī mma; napamo lisa ilisuba ukubala pa bēne kangī mma, napamo nu kōkya kulikōsa.

Kabuno u Kang’osi uyu ali pakati pa kikota isakubalyesyaga abene, kangī isakubalongosyaga abene ku nyibuko sya misi: kangī Kyala isakupyāgila . . . amasosi gōsa ukufuma nkisige kyābo. (pala Umwene alipo, pala alipo u Nsīngiligwa gwinu)

⁷⁹ Balipo maelifu mia-yumo-na-malongo-mana-na-bana, balipo abāmbombo bāko. Popāpo “abāna ba Kitangalala” apa, mūndu mpala uyu ālalusīsyē ililālusyo, ikyēne kyo . . . yūyo āsūmīle ililālusyo ilikētesīgwe ili. Une ngwinogona une mbagile ukuti ngilenie ikyēne kunyuma apa mu . . . pabuyo bumo, lōli “akabalilo kāko abēne bisakutāgigwa pānja,” kitikusanusya ukuti abene bisakutagigwaga ukufuma ku minogonelo ga Kyala. Abēne batāgigwe panja pa fyakukaba fyamwambepo kuli akabalilo. Muketile, itolo akabalilo kanini.

⁸⁰ Panongwa yakuti, akabalilo kako unsololi alimbwene Israeli mu lisiku ili uyu umwene isaga ngako, umwene alinkuti, “Ena, Israeli isakuyaga akabalilo kako Sabata isakusoosigwa ngapo, kangī—kangī abene bikulisya pa Sabata lulalula bo ilisiku lililyosa, kangī ifindu fyosa ifi?” Umwene alinkuti, “Ena, ngimba Ugwe—ngimba Ugwe ubāgile Ugwe siku . . . Ngimba Israeli isa lōsa ukibwibigwa lōsa?”

⁸¹ Umwēne alinkuti, “Ngimba ku mwanya ko kutali bulebule? Ngimba i kīsu kyo kisolofu bulebule? Gela ikyene ni ngili yila yilambalele pankyeni pa ugwe.”

Umwene alinkuti, “Une ngabagila!”

⁸² Umwene alinkuti, “Pamo mma mbagile ukwibwamo siku Israeli.” Naloliloli umma! Israeli atisakwibwigwamo siku.

⁸³ Popāpo, umwe mukukēta, *bwilanabwila* kangī *Bwasyēpya* fyo kīndu fibili ifikīndāne. Israeli yo atāgigwe pānja, lōli komma pānja pa minogonelo ga Kyala. Kangī Pauli ikuyoba ikyene kubwa kuno, linga une nāli na . . . nāli na kabalilo ukufunda, polelo une mbagile mbibimbibi ukwisa ku Lisimbo ili . . . Une mbagile ukubagomosya abene kwa umwe, muketile, ikyo kikwisa pa linogono lyangu.

⁸⁴ Pauli ikuyoba ukukilania kula, āyobile ikyo ukuti uswe Bāpānja tupilike, injila iyi uswe twēndaga kangī iki uswe tubōmbile. Muketile? Panongwa yakuti linga Kyala akāpūbīsye mma ulusamba lwakwanda, muketile, kangī uswe itolo tukusomekigwamo, muketile, . . . Kangī Israeli, uyu ākuipililigwe ku kabalilo, umwene aatile. Ku kabalilo itolo, Israeli aagogigwe. Uko ko kutalusya, loli ikikīngo kisakufyusigwa ukufuma ku kisige kyabo. Kangī ako ko kabalilo kāko u Gwapanja ugwabumalikisyo apāpigwe mu Kitangalala kya Kyala, polelo ikikīngo kyabo kikufyusigwa ukufuma ku maso ga Israeli. Kangī abēne bisakuyobāga, “Uyu

yo Mesiya Uyu uswe twālīnkētīle ukukēta.” Uko ko kotalusya, loli i kifigo kya Gwapanja kīgāligwe (i ngalaba yo—yo yigāligwe mosa), likayapi kangī mma—nalimo kangimma ipyāna ili lisyēle kuli u Gwāpānja akabalilo kala.

⁸⁵ Lilino, une ngwega akabalilo kosa pa lilālúsyō limolyene. Kangi umundu yumo ikuyoba, “Lilino ugwe utikufika ku lyangu.” Ena, uswe tukubopesyaga mōsa nukukēta linga uswe tukabagila ukufika ku lyene.

⁸⁶ Umma ndaga, apa lilipo i—i litali limo. Kangi akayabo kalikosa ka akene unkīkūlu āsūmīle pamo unnyāmbāla uyu āsūmīle, pamo kali ywani umwēne, ko kotalusya.

53. Ngimba ikyēne kikaya kyābwanaloli ukuti u Ntwa Yeso akāfwīlile i kīsu kyōsa, ukusanusya aligwēsa nkīsu, lōli ndigi. . . (Lilino, une mbagīle ukulīngānia ikyo, lōli umwēne, umwēne pamo umwēne, kali ikyēne kyo fiki, kikuboneka ngati u nkīkūlu ikusīmba.) . . . **lōli tutigi kuli aba—tutigi kuli aba mu kayabo kalikōsa ka kīsu, bābo Tāta nalōli āpēle ku Mwēne? Bala bābo bo lukāli u lwālo lwa kīsu, Kyala āpakīle ku Būmi Bwasyēpwa, ukuya asalile abēne ukufwana nu bwikyēle ubununu Bwake Mwene?**

⁸⁷ Naloliloli, uko ko kotalusya! Uko ko katikati kotalusya. Yeso āfwīlile panongwa . . . komma itolo uku. . . Umwēne iganīle.

⁸⁸ Unko uswe tukēte, une ngwītīka i . . . Une—une ngwitika abēne bikubala . . . ililālúsyō likwisa mu iki:

54. Lisimbo kisita kwīlāmwa likutubūla uswe ukuti aba bo bala bābo batisakuya—bo bala bābo batisakupokigwa. Polelo . . .

⁸⁹ Uko ko katikati kotalusya. I Lisimbo likutubūla uswe ukuti balipo abāndu aba basungulīgwe ngāni na Kyala ukuya batāgigwe.

⁹⁰ Ngimba ugwe kulonda ukubala ikyo, ukuti ikylene akabalilo kosa kikuyaga panja pa minogono gaka? Umma ndaga, unko uswe tusanukile kula lilino ku Būku gwa—gwa Yuda, Yuda ikuyoba apa.

Yuda, umbombi gwa Yeso Kristi, u nkundwe gwa Yakobo, ku bene aba bakemesigwe na Kyala u Tata, kangī bakyūngigwe mwa Yeso Kristi, kangī bakoleligwe:

⁹¹ Kēta kwa ywāni umwēne ikutwāla Ikyēne? Komma untulwanongwa, komma itolo ubulūmbilila bwa bubāngeli, lōli ku bakēmesigwe na bakōleligwe. Muketile, bala aba batalile bali mu Kitangalala.

Kisa kwa umwe, kangī ulutēngāno, nu lugano, fibālisigwe.

Baganigwa, . . . une ngupa bōsa ubwīyūle ukusīmba kwa umwe isya bupoki ubwatwēsa, ikyēne kyāli kyalufūmbwo kuli une ukusīmba kwa umwe, kangī

uku *basukānia umwe...mubagile umwe nulusūbilo ukulwīla u lwītiko ulu akabalilo kamo lwapēgigwe ku bīkemo.*

Namanga balipo abanyāmbāla bamo bāfulile nkati kisitakumanyigwa, bābo bāli bo kukāli iyolo bāpaguligwile ku butāgigwe ubu,...(bulebule?) ... ukusanusya ipyāna lya Kyala gwītu ku bulogwe,...

92 Bapāguligwe na iyolo! Komma ukuti Kyala ālitūgesya kunyuma pa kikota, nukuti, “Une nisakupoka unnyāmbāla *uyu*, Une nisakutāga u mūndu *yula*.” Ikyo kikāli ikyēne mma! Kyala āfwīle, kangi akabalilo kāko Yeso āfwīle, ubuhōmbe bwakupililaga ikīsu kyōsa ku mūndu aligwēsa. Loli Kyala, ukwisila mu kumanyila-ngānila...Komma ukuti Umwene iganile...Umwene atikulonda ukuti yumo apyutigwege. Umwene alondaga aligwesa ukuya mpokigwe. Yila yali yo fundo Yake—yila yali fundo Yake Yasyēpwa. Loli linga Umwene aali Kyala, Umwene aamenye ywani uyu ābagile kangi uyu akabagile ukupokigwa. Linga Umwene akaamenye, polelo Umwene akaali Kyala unsitampaka. Polelo i Libangeli likumanyisya ikyo. Ukuti uswe tubagile. . .

93 Linga uswe twāli na kabalilo ukusanukila ukukilania apa mwa Baroma, unto gwa 8, kangi umwe mubagile ukubala ikyene. Abaroma, untu gwa 9, ubuyo bwingi fiyo mwi Bangeli. Baefesi, untu gwa 1. Kangi ugwe ubagile ukukēta ukuti ulusalo lwa Kyala, ukuti ulwēne lubagile ukwīma lusisikikisyo, Kyala āpēle ulwītikāno kisitakumeleligwa. Umwēne ātumile Yeso ukuti afwīle bala bābo Umwēne āmanyile-ngāni. Muketile?

94 Komma itolo ukuyoba, “Ena, ugwe kuyoba Kyala akamanya kali umwene isakupokigwaga pamo mma?” Kyala āménye ukuti ugwe kwisakupokigwaga, pamo kali ugwe ubagile pamo mma, bo ikisu kikandamo siku, pamo Umwene akāli Kyala.

95 Ngimba umwe mumenye iki amasyu *nsitampaka* gikusanusya? Kēta ku...kēta mwa dikisionale nukusyāgānia iki i lisyu *nsitampaka* likusanusya. Fiki, Umwēne āmenye imbani yiliyosa iyi yibagile ukuya pa kīsu, imbwele yiliyosa, imbwele inandi yiliyosa, akābūmi kalikosa. Umwēne āménye ikyēne bo ifyēne fyakāli ukwīsa mu kuyapo, pamo Umwēne akāli Kyala. Naloliloli, Umwēne āmenye ikyēne. Umma ndaga.

96 Polelo, nkati mula, Kyala akābagile umma—umma ukuyoba, “Une ngukwegaga *ugwe*, nukukutuma ugwe ku gehena; kangi une ngukwegaga *ugwe*, nukukutuma ugwe ku Mwanya.” Kyala alondaga umwe mwesa-babili ukubuka ku Mwanya. Loli ukwisila mu kumanyila-ngānila Umwene amenye ukuti yumoywene ikuyaga syōbi, kangi uyungi yula isakuyaga nnyambala kangi Nkristi. Muketile? Polelo Umwene afimbilisigwaga ukuntuma Yeso kukufwa, ukuponesya u

nyambala yula uyu Umwene āmanyile-ngānila uyu alondaga ukupokigwa. Ngimba umwe mukupilikisya ikyene?

Lilino keta kuno:

Amasimbo kisitakwīlāmwa gikutubūla uswe ukuti aba bo bala bābo batisakupokigwa mma.

55. Polelo linga ulutabulo lwakupililaga kyōsa i...uluko lōsa lwa Adam, kangi bamo bātāgigwe panongwa yakuti abēne bakālipēle bēne ku lufingo, pamo u būpi, ngimba āngāli mma...bagīle-...bābūke...ngimba umwēne isa...isakuyaga maka gamakapo ukukīnda imbātika Syasyēpwa ni fundo sya Kyala Mwenemaka? Ngimba ikyēne kibagīle ukuya...(U mūndu lilino, pa lilālūsyo lyakibili ili, ikusūma.) Ngimba āngali ubwīgane ubwābūke bwa mūndu bukaya bwabugute bwamakako ukukīnda imbātiko Syasyēpwa ni fundo sya Kyala Mwenemaka?

⁹⁷ Umma, nkundwe gwangu pamo kalumbu. Naloliloli umma! Kikayapo nakimo ikingi ikyamakako ukukīnda...U mūndu atisamo siku ukufwānikisya ni i—i fundo Syasyēpwa isya bulōngi bwa Kyala. Ikyēne kikābagīle ukuya, muketile.

⁹⁸ Lilino, ililālūsyo lyāko lyākwānda lyāli litalusye. Ililālūsyo lyāko ilyabubili likabagīle ukuya, mwinangu. Panongwa yakuti kēta, kēta mu njila ikyēne kusimbiligwe apa, muketile: “Ngimba āngali ubwīgane ubwābūke bwa mūndu bukaya bwabugute bwamakako ukukīnda imbātiko Syasyēpwa ni fundo sya Kyala Mwenemaka?” Fiki, naloliloli umma. Ngimba bubagile bulebule ubwīgane bwa mūndu ukuya bwa bugute bwamakako ukukīnda i fundo ya Kyala Mwenemaka? Kangi u mūndu nkayilo ka mumbili ukwīgana iki umwēne ikulōnda, kyabugute ubwīgipo ukukīnda iki i Kyasyēpwa, Kyala mpelelesye abagīla ukuya? Naloliloli umma! Ikyene kikābagīle ukuya, muketile. U Kyala Gwasyēpwa, i fundo ya Yūyo yo mbelelesye, ngimba ugwe ubagīle bulebule ukuyoba ikyo u—u mūndu gwamumbili pāsi apa, kali itolo bulebule (kangi umwēne abagīle ukuya), i fundo syāke mu njila nayimo āngali sikufwānikisania na iki: i—i fundo ya Gwasyēpwa kangi Kyala Mwenemaka.

⁹⁹ [Kalumbu ikuyoba kwa Nkundwe Branham—Nsimbi.] Ena. [“Une nsulumēnie. Une itolo nālōndāga ukulālusya ililālūsyo, kangi—kangi ugwe ukambilikisya iki une ngusanusya pala.”] Ena, umma ndaga, kalumbu. [“Une ndikwitika ikyo na panandi, Une nāsanusyaga ‘i fundo Yasyēpwa ya Kyala yikwitoga-pamwanya pa bwīgane ubwābūke bwa mūndu.”]

¹⁰⁰ Uko ko kotalusya. O, ena, une—une mbalile ikyene nubusobi kokuti, muketile. Umma ndaga. Ena, ugwe uli katikati ntalusye kokuti, kalumbu. Une ngāmenye ilyene lyāli lilālūsyo lyāko—lyāko. Umma ndaga. Lōli, muketile, kūko une ndinalyo ilyēne apa, muketile...Lilino unko une ngēte, “Ukupilila u luko lōsa lwa Adamu, kangi bamo bātāgigwe panongwa

yakuti abēne bakālipēle bēne—bēne ku u bŭpi bwa ikyēne, ngimba āngali ubwīgane ubwābŭke bwa mŭndu bukaya bwabugute bwamakako ukukīnda imbātiko Syasyēpwa ni fŭndo sya Kyala Mwenemaka?” Muketile, une—une ngāsanwīsyeye kanunu ilīnogōno lyāke apo. Ena, ifundo Yasyēpwa iya Kyala Mwenemaka. Ena, ikyo kikumasya isyene.

¹⁰¹ Une ngusakikisya aligwesa ikupilikisya ikyo. Ugwe kubomba, fyusya amaboko ginu. Ikyēne—ikyēne kyo fŭndo Yasyēpwa ya Kyala Mwenemaka, gabagile naloli ukuya kubutali pamwanya—kubutali pamwanya pa iki u mŭndu ābagile ukubōMba.

Lilino:

56. Une ndikupilikisya u bwēlu pa lōsyo lwa mīsi, mu ntu gwa 28 gwa . . . ilinandi lya 19, lya Matai. Ngimba iki kitikusanusya fiki?

¹⁰² Ena, lilino, lumo ikylene kitikunyegaga une loli itolo i miniti. Kangi unku uswe umunduyumo ukusanukila na une linga umwe mukubombaga, kwa Matai, untu gwa 28, kangi ilinandi lya 19. Kangi uswe twisakusyaganiaga, itolo iki u mundu ali . . . malongo-mabili-na-fihano . . . Lilino, Iki kikukupelaga ugwe ukuya na maka linga ugwe itolo kwitugasyaga ni Kyene. Ikyene kyo—Ikyene kyo kinunu, umwe muketile. Ikyene kikaya kyabubangeli mma, loli Ikyene kyo . . .

¹⁰³ Lilino uswe tuli . . . Lilino apa po apa abandu bikugela ukuyoba, “Lulipo ulukanikano mu li Bangeli.” Lilino, une ngulōnda umunduyumo ukusanukila ku . . . na Matai 28:19. Pamo, umma, une ngulonda umunduyumo . . . Matai 28:19. Une ngulonda umunduyumo ukusanukile ku Imbombo 2:38. Ugwe muli nalyo i Bangeli lyāko apo, Nkundwe Neville?

¹⁰⁴ Kangi une ngulonda umwe ukubala pamwibene lilino. “Kangi une ngubanangisyaga umwe ukukaninikana kwakatikati mu li Bangeli. Kangi iki i—i Bāngéli . . . A bāndu bikuyoba ‘i Bāngéli litikukanikana Lyēne,’ Une ngulōnda umwe ukwēga iki mu bwīnogonelo.”

¹⁰⁵ Kangi iki kikupela abapulofesala ukuya bāmbuha. Loli Ikyene—Ikyene kyo kipepe. Lilino une nisakubalāga Matai 28:19, umwe ngongesya une. Kangi mwe bamo ba umwe na Imbombo 2:38, mukitendekīsyeye ikyēne. Une ngwandaga ku linandi lya 18, ili lyo ntu ugwakwigala gwa Matai:

Kāngi Yeso alinkwīsa bukuyoba ku bāke abafundi- . . . alinkuyoba ku bēne, ikuti, Amaka gōsa gapegīgwe kwa une ku mwanya na nkīsu. (gali kugu a maka ga Tāta?)

¹⁰⁶ Linga a maka gosa ku Mwanya na pa kīsu gapēgīgwe kwa Yeso, Kyala akaya na maka nagamo apo, bule Umwēne? Pamo ngimba Umwene itolo āyobīle akapango? Ngimba Umwēne āsūngāga? Umwēne āsanusyāga Ikyēne! Ngimba umwe

mutikwitika Umwene āsanusyāga Ikyēne? Ena, linga a maka gōsa gapegigwe ku Mwēne, gali kugu amaka ga Kyala akabalilo pala? Umwēne āli Kyala! Ikyo kyo katikati. Ikyo kyo kindu kyene iki kiliko ku kyene. Ikyo kyo itolo kyosa kyāli. Muketile, Umwene āli Kyala; pamo lumo alipo yumo itugesye pala, nalōli āli na maka gamo, akaya nago agēne kangimma. Muketile? Polelo ugwe ukabagila—ugwe ukabagila ukufubania Ilyene. Uswe tukukyagaga ikyo palapala pa kindu kilakila apa. Umma ndaga:

...Gōsa amaka mu mwānya kangi kīsu go...mu mwānya kangi mu kīsu.

Būka umwe polelo...manyisyaga ifikolo fyōsa, bōsyaga abēne mu ngamu ya Tāta, kangi iya Mwanundumiana, kangi iya Mbepo Mwikemo:

Ukubamanyisya abēne ukubōmba ifindi fyōsa kilikyōsa Une mbalagile umwe... keta, Une ndi nanumwe bwila, kōpe nakubumalikisyo bwa kisu.

¹⁰⁷ Imbombo 2:38, lilino umunduyumo bāla. Gūlila itolo i miniti. Imbombo, unto gwa 2, ilinandi lya 38. Lilino, pilikisya kifuki fiyo lilino, kangi itolo yaga mfindang’oma, kangi uswe twisakukéta lilino. Lilino, ili lyo masiku kalongo ukufuma pāpo Yeso ābabūlile abēne lilino, Matai 28:19, “Būka polelo, manyisyaga ifikolo fyōsa, bōsyaga abēne mu ngamu ya Tāta, ya Mwanundumiana, kangi ya Mbepo Mwikemo.”

¹⁰⁸ Lilino, Peteri, amasiku kalongo ukufuma pala...Abene bakālumbilile ubulumbilili ubungi. Abēne bābūkile mmwanya nkyūmba kyapamwanya kya Yerusalemu, nukugūlila kula (ku masiku kalongo) kuli Mbepo Mwikemo ukwisa. Balinga bamenye ikyo? Pa buyo ubu. Apa alipo Peteri, Peteri ali ni fungulilo sya Kitangalala. Umma ndaga, uswe twisakukeeta iki umwēne ikubōmba. Matai, pamo une ngusanusya Imbombo 2, unko uswe twēge ilinandi lya 36:

Polelo unko yōsa i nyūmba ya Israeli yimanye nalolilōli, ukuti Kyala apelile uyu Yeso yulayula, uyu umwe...mwākomelelige, fyosa-fibili Ntwa na Kristi.

“Fyosa-fibili Ntwa na Kristi.” Yo nongwa, amaka gōsa kumwanya na pāsi gapēgigwe ku Mwēne.

Lilino akabalilo kako abene bapilike iki, abene bālasigwe mu ndumbula syabo, kangi balinkuyoba kwa Peteri na...abangi ba batumigwa, Nnyambala na bakundwe, ngimba uswe tukubombaga fiki?

Peteri ālyāmwile...Peteri āyobile ku bēne, Pinduka, aligwesa gwa umwe, nukōsigwa mu ngamu ya Yeso Kristi ku busyūle bwa mbibi, kangi umwe mwisa kwambililaga ikyabupi kya Mbepo Mwikemo.

109 Lilino, kulipo ukukanikana, Matai ātile, “Osy mu Ngamu: Tāta, Mwanundumiana, Mbepo Mwikemo,” kangi Peteri āyobīle mu Imbombo 2:38, amasiku kalongo pabutasi, “Pinduka, kangi ya mōsigwe mu Ngamu ya Yeso Kristi.”

110 Polelo akabalilo akakōnge ulupīndiko lwāyobīgwe—lwāyobelīgwe, pamo, u lōsyo, mu i Bāngēli, ikylene kyo Imbombo untu gwa—gwa 8, akabalilo kako Filipo ābukīle nukulumbilīla ku . . .ku—ku baSamaria. Kangi abēne bālyāmbilīle u Mbepo Mwikemo, kangi abēne bālyōsigwe mu Ngamu ya Yeso Kristi.

111 Akabalilo akangi ikyēne kyāyobīgwe isyaikyene, kāli akabalilo kāko a Bāpanja bālyāmbilīle Ikyēne, Imbombo 10:49:

Kangi akabalilo kako Peteri . . . ikuyoba amasyu aga, keta, u Mbepo Mwikemo alinkugwa pa . . . abene aba bapilike abene.

Kabuno abene bapilike abene bikuyoba mu ndimi, kangi ukukusya Kyala. Polelo alinkuyoba Peteri,

Ngimba u nnyāmbāla abagīle ukukanisya amāsi, ukukēta ukuti aba . . . bāmbilīle u Mbepo Mwikemo bo mūmo uswe twābombīle ku bwandilo?

Kangi umwene alinkubalagila abene ukōsigwa mu ngamu ya Ntwa Yeso Kristi.

112 Lilino unko une njenakyo ikindukimo apa, itolo mbanāngīsyē umwe akandukamo akanini ukuti umwe mutikwībwāga ikyēne; nguyaga pakutēndēka akēgelelo akanini. Une nguyaga pakubīka . . . Silinga inguli- . . . ifikolo fya bāndu ifi filimo nkisu? Filipo fitatu: Ham, Shem, na bāndu ba Yafeti. Balinga bamenye ikyo? Uswe tukufumila ku banabalumiana batatu bala ba Noah. Abāndu ba Ham, abāndu ba Shem . . . abāndu ba Yāfēti bo ba Anglo-Saxon, abāndu ba Shem bo i . . . I ngulilo itatu, iyo yo: baYuda, Gwāpanja, na sinda gwa Yuda na Bāpānja. Lilino, kētēsya, akabalilo kako kila pala . . . kangi uyu yo Ham . . . Shem, Ham, na Yafeti.

113 Lilino, u lōsyo lwakwanda lwāyobīgwemo siku, lwāyobelīgwe na Yohani u Mōsi. Balinga bamenye ikyo ukuya kyabwanaloli? Umma ndaga, une nguyaga pakukilāmbalika *ikyēne* pa bwa apa, kubutali ukukilania apa, Yohani u Mōsi. Kangi Yohani ōsyāga abandu ndusoko lwa Yorodani, ukubalagila abene ukuti abene bapindukege nukuya batalusye na Kyala, nukulisyā ifyombo fyabo, nukulyesya abalōndo, kangi abasikali ukwikutisigwa ni hela yabo, nukuya batalusye na Kyala. Ngimba balinga aba basimenye isyo? Kangi umwēne ōsyāga abēne nkisoko kya Yorodani, komma ukuti ābanyāfile abēne, komma ukuti ābōnelīle abēne, lōli ābayubike abēne! Linga ugwe utikwīka Ikyēne, apa alipo u lekisikoni, syāgania linga ikyēne kikaya *baptizo*, uyu yo “osyaga, yubikigwa, ukubikigwa pāsi, ukusyiligwa.” Lilino, u lōsyo lwakwānda lwāyobīgwemo siku isyaulwene, lwāli kula.

114 Akabalilo kābubili ulōsyo lwāyobigwemo siku isyaulwēne, Yeso ālagile ikyēne, Matai 28:19.

115 Akabalilo akangi ulōsyo lwāyobigwepo, kāli Imbombo 2:38.

116 Akabalilo akakōnge u lōsyo lwāyobigwe isyaulwēne, kāli mu ntu gwa 8 gwa Imbombo.

117 Akabalilo akakōnge u lōsyo lwāyobigwe isyaulwēne, lwāli mu—mu ntu gwa 10 gwa Imbombo.

118 Kangi polelo uswe tukwisa ukufumila ku kabalilo kūko Yeso āyobīle, apa, “Būka umwe polelo, manyisyaga ifikolo fyōsa, bōsyaga abēne mu Ngamu ya Tāta, kangi u Mwanundumiana, Mbepo Mwikemo.”

119 Lilino unko uswe tugolosye i Lisimbo ili mosa, ikyākwānda. Une mbabūfile umwe ukuti “likayapo nalimo i Lisimbo limolyene mwi Bāngēli ili likulwāna ni linīne.” Une ngulonda umwe ukulitwala ilyēne kwa une. Une nusumile ilyo ku finyinja malongo mabili na ntāndātu, kangi une ngalyāgile ilyene mpaka na līno. Likayapo i Lisimbo ili likulwa- . . .Linga ilyene likulwāna ni Lyēne, polelo ikyēne kyo kīndu lisīmbigwe-numūndu. Umma, nkulumba, kukayapo nakumo ukulwāna mu i Bāngēli!

120 Lilino iki umwe mwāyobīle, “Bule isya *ikyō*?”

121 Apa ikwīma Yeso ikuyoba, “Būka umwe polelo, manyisya ifikolo fyōsa, ukubosya abene mu Ngamu ya Tata, Mwanundumiana, Mbepo Mwikemo.”

122 Kangi Peteri ikusanuka palapala kunyuma ukusyungutila, kangi alinkuti, “Pinduka, aligwesa gwa umwe, kangi yaga bōsīgwe mu Ngamu ya Yeso Kristi.”

123 “Apo po lulipo ulukanikano lwako.” Kikuboneka ngati ikyene. Lilino, linga ugwe kubala ni līnogōno lyamumbili, kangi kisita i ndumbula inyīgūke, ikyēne kisakuyaga kulwāna.

124 Loli linga umwe mukubala Ilyene līnogōno-līguligwe, “U Mbepo Mwikemo afisile iki ukufuma ku maso ga bamahala na bakomu,” Yeso ayobile lulo, kangi alinkupalisya Kyala panongwa ya ikyene, “kangi asetwile Ilyene ku banike ku luko ulu lwabagile ukumanyila.” Linga ugwe uli ni linogono, kangi komma ilinogono lya kwiganagwimwene, lōli i ndumbula iyi yīganile ukumanyila, u Mbepo Mwikemo isakukumanyisya ugwe ifindu ifi.

125 Lilino linga ikyene kitikufwanikisania. . .Ugwe uyobile, “Kumanya bulebule ugwe uli ntalusye?” Ena, ikyene kikufwanikisania ni Lisimbo lyōsa. Linga ugwe utikubōmba, ugwe uli nu kulwāna kwapabwēlu apa.

126 Lilino une ngulōnda ukubalālūsya umwe ililalusyo. Ugu go ntu gwabumalikisyo gwa Matai. Une ngwēgāga iyēne

mu bubūmbe ubunini, ukuti aligwesa gwa umwe...abāna bisakupilikisya Ikyēne.

¹²⁷ Ukwēgeléla itolo, linga ugwe gwābalile akapango ka lugāno, kangi ukubumalikiisyo bwa kēne kātīle, “Kangi Maria na Yohani balinkwitugasyāga basangaluke bwīla ukufuma pala.” Mulimōsa, ugwe kuswīga uyu Yohani na Maria bāli aba balitūgēle bahobofu bwīla ukufuma pala. Lilino, linga ugwe kulonda ukumanya uyu Yohani na Mariya ali, ugwe kinunupo gomokela ku bwāndilo bwa būku kangi syāgānia uyu Yohani na Maria ali. Polelo fika kunyuma kuno kangi syāgānia uyu Maria āli, kangi kyōo kikolo nki umwēne āfumileko; kangi uyu Yohani āli, kangi ikikolo iki umwene afumilaga, kangi iki ingamu yake yāli, kangi mumo abene bāli bēgi, kangi fyosa fya ikyene. Ngimba uko kotalusya?

¹²⁸ Ena, ikyo kyo kindu kilakila kukubala ili Bangeli apa. Akabalilo kako...Kéta, Yeso akāyobilemo siku, “Buka ōsyaga abandu mu ngamu ya Tata, mu ngamu ya Mwanundumiana, mu ngamu ya Mbepo Mwikemo,” i njila iyi abāndu ba butatu bikōsya. Likayapo i Lisimbo kuli ikyo mwi Bāngéli. Umwēne akāyobilemo, “Mu ngamu-nyīngi (n-g-a-m-u-n-y-i-n-g-i), ngamu-nyīngi” sya Tata, Mwanundumiana, kangi Mbepo Mwikemo.

¹²⁹ Umwēne āyobile, “Mu (n-g-a-m-u) ngamu,” yimoyēne. Kéta i Bangeli lyako pala nukusyagania linga ikyo kyo kotalusya, Matai 28, “Mu *Ngamu*.”

¹³⁰ Komma “mu ngamu ya Tata, mu ngamu ya Mwanundumiana, . . .” iyo yo njila u ndūmbilili gwa butatu ikōsyēla. “Mu ngamu ya Tāta, mu ngamu ya Mwanundumiana, kangi mu ngamu ya Mbepo Mwikemo.” Ikyo kikaya nukuya mwi Bāngéli.

¹³¹ “Polelo mu ngamu. . .” Ugwe gwāyobile, “Ena, polelo mu ngamu ya ‘Tāta, Mwanundumiana, kangi Mbepo Mwikemo.’” Polelo yilipo i Ngamu yimo pala.

¹³² Ena, yo *tāta* ngamu? Balinga bamenye ukuti *tāta* yikaya ngamu? *Tāta* go mapalo. *Mwanundumiana* yikaya ngamu. Balinga bamenye *mwanundumiana* yikaya ngamu? Balinga aba *tāta* bali nkati muno? Fyusya ikiboko kyako. Balinga a bānabalumiana bali muno? Fyusya ifiboko fyinu. Mulimōsa, bo baliku ba umwe mukukōleligwa “Mwanundumiana”? Baliku ba umwe mukukōleligwa “Tāta”? Umma ndaga, *Mbepo Mwikemo* yikaya ngamu, *Mbepo Mwikemo* kyo iki Ikyene kili. Balinga aba bandu bali muno? Fyusya ikiboko kyako. Muketile? Mwākēta lelo umwe, u Mbepo Mwikemo yo iki Ikyene kili. *Tāta*, *Mwanundumiana*, kangi *Mbepo Mwikemo*, na kimokyene kya ifyēne fyo ngamu; yikayako nayimo i ngamu ku kyēne.

¹³³ Ena, polelo, linga Umwene āyobile, “Osy mu Ngamu ya Tāta, Mwanundumiana na Mbepo Mwikemo,” uswe kinunupo

tugomokelega nukusyāgānia Uyu Tāta, Mwanundumiana, kangu u Mbepo Mwikemo ali. Unko uswe tusanukile ku ntu gwa 1 gwa Matai polelo, muketile Uyu u Mwinitu uyu aali yula uyu uswe tubagile ukosya mu Ngamu nki. Kangu uswe tukwānda itolo lilino na Matai, untu gwa 1, kangu ilinandi lya 18. Bala kifuki, mwesa ba umwe.

¹³⁴ Lilino, ugwe gwe ulālusīse ililālusyo, une ngulōnda ukupa akanini akākwēgelēla apa. Lilino une nguyaga pakubīka ifindu fitatu apa ukuti umwe mwisakupilikisyāga pabwelu, (ukutēndēka ikyākwēgelēla) a Mabāngēle aga na mabūku, ukutēndēka ikyākwēgelēla.

¹³⁵ Umma ndaga, une ngulonda umwe mungētēsye une kifuki, kangu aligwesa amungongesyaga une lilino. Lilino, *uyu* yo Kyala u Tāta. *Uyu* apa yo Kyala u Mwanundumiana. *Uyu* apa alipo Kyala u Mbepo Mwikemo. Lilino, balinga bikupilikisya? Ugwe yoba ikylene ukungōnga une. Ngimba ywani uyu ali *apa?* [Ikilundilo kikuyoba, “Mbepo Mwikemo.”—Nsimbi.] Mbepo Mwikemo. Ngimba ywani uyu ali *apa?* [“Tāta.”] Ngimba ywani uyu ali *apa?* [“Mwanundumiana.”] Lilino, iyo yo njila a bābutātu bikwītika ikyo, Muketile, ikyo kikipela uswe bīpūtafifwāni, itolo ukuya kibisi mūmo ikyēne kibagile ukuya.

¹³⁶ Un’Juda; iyo yo nongwa ugwe ukabagila ukubomba nakimo nu n’Juda. Umwene alinkuti, “Ugwe ukabagila ukuntumulania Kyala ntumbakasya tutatu nukumpa Umwene ku n’Juda.” Loli, naloliloli umma, ugwe ukabagila une nīne. Muketile? Umma, nkulumba. Umwēne yo Kyala yumoywene. Ikyo kyo katikati. Komma aba Kyala batatu. Lilino kētēsya mūmo—mūmo—mūmo kiyīlile kipepe Ikyene.

¹³⁷ Lilino uswe tukusyaganiaga. Lilino, ywani yo... *Iki* yo Ywani? Yumo lāta lilino. Kyala u Mwanundumiana. Ngimba ikyo ko kotalusya? *Iki* yo Mwanundumiana. Ena, polelo Ugwise yo Kyala. Ngimba isyo syabwanaloli? Balinga bikwitika ukuti Tata Gwake yo Kyala? Fyusya ikiboko kyako. Balinga bikwitika ukuti Kyala yo Tata gwa Yeso Kristi? Umma ndaga.

Lilino ubupapigwe bwa Yeso Kristi bwaali mu njila iyi:...

¹³⁸ Lilino uswe tukugomokela ukusyagania Uyu Tāta, Mwanundumiana, kangu Mbepo Mwikemo ali, yūyo Matai āyobīle “osya mu Ngamu ya.” Muketile, i Ngamu; komma ingamu-nyīngi lilino, nongwa yakuti isyēne sikabagila ukuyapo ingamu-nyīngi pala.

Lilino ubupapigwe bwa Yeso Kristi bwaali pa njila uyu: Akabalilo kako...unna gwāke Mariya aasingiligwe kwa Yosefu, bo abene bakali ukwisa palikimo, umwene aalinkwāgigwa na u mwana gwa Kyala u Tata. (Ngimba i Bāngēli likuyoba ikyo? Ngimba

i Bāngéli likuyoba fiki?) . . . *umwene alinkwāgigwa nu mwāna gwa Mbepo Mwikemo.*

139 Polelo aliku yumo gwa *aba* yo Tāta Gwāke? Lilino, ili Bangeli lyaayobile ukuti *uyu* yo Tāta Gwake, kangi Yeso aayobile ukuti *uyu* aali yo Tata Gwake. Lilino, aliku Yumo uyu yo Tata Gwake? Lilino, linga Umwene āli na batāta babili, lilino bule ikyene? Linga Umwene āli na batāta babili, Umwene yo mwāna nsigwana.

140 Lilino unko uswe itolo tubale ukukindilila panini:

Polelo Yosefu undume gwake, ukuya nnyambala ngolofu, akāliganile mma ukumpela umwēne kyākwagelelapo kyapakilūndilo, lōli ālinogwīne ukunsōsya umwēne ku sofū.

Loli akabalilo kako umwene inogonege pa findu ifi, kēta, u gwandumi gwa Ntwa alinkuboneka ku mwene mu njosi, ikuyoba, Yosefu, ugwe mwanundumiana gwa Davidi, komma ukutila ukummwega ku myako Mariya unkasigo: kabuno kila iki kili nkifuba kyake kyo kya . . .
[Ikilundilo kikuyoba, “Mbepo Mwikemo”—Nsimbi.]

141 I *Fiki?* U Mbepo Mwikemo? Ena, abagile bulebule u Tāta ukuya Tāta Gwāke, kangi u Mbepo Mwikemo ukuya Tāta Gwāke pa kabalilo kamokēne? Lilino, Umwene āli na batāta babili kokuti, linga ikyo kitalusye. Umma, nkulumba! U Mbepo Mwikemo YO Kyala. U Mbepo Mwikemo YO KYALA. Popāpo Kyala kangi u Mbepo Mwikemo yo Mūndu yulayulapamwene, kisita-apo Umwēne āli na ba tata babili.

142 Muketile, uswe tukusyagania uyu *Yohani na Maria* ali, bo kakindilepo akabalilo. Umma ndaga, uswe tukusyāgānia kali Peteri na Matai āgelāga ukutatikana yumo nu nnine pamo mma, muketile linga i Lisimbo likulwāna ni Lyēne. Ikyene kyo kisitakuyapo kwa bupilikisyo bwamwambepo. Uko ko kotalusya.

Loli akabalilo kako umwene inogonaga pa ifi . . .

143 Une ndinayo yimo yila, ilinandi lya 20. Lilino amanandi ga 21:

Kangi umwene isakutwalaga panja u mwanundumiana, . . . (U Mundu Uyu, aliku uyu yo āli gwa aba? U Mundu Yumoywene, Kyala.) . . . kangi ugwe kwisa kukōléla ingamu yāke . . . (Fiki?) [Ikilundilo kikuyoba, “YESO”—Nsimbi.] . . . kabuno umwene isakupokaga abandu bake ukufuma ku mbibi syabo.

. . . iki kyōsa kyābōmbigwe, ukuti . . . kubagile ukufwanikisigwa kīkyo kyāyobigwe isya Ntwa nu nsololi, ikuyoba,

Kēta, u mfunde isakuyaga nu mwāna, kangi isakutwalaga panja u mwanundumiana, kangi abēne

bisakukōléla ingamu Yāke Imanueli, . . . ukwisila mu bulinganio, Kyala na uswe.

144 Popāpo ywāne āli *Yohani na Maria* aba bālitūgèle bahobofu bwīla ukufuma pala? Ngimba yo ywani uyu āyobīle, “Būka umwe polelo, manyisyaga ifikolo fyōsa, ukubosya abene mu ngamu ya Tata, Mwanundumiana, u Mbepo Mwikemo”? Ngimba yo ywani u Tāta? I Ngamu ya Tāta, Mwanundumiana, Mbepo Mwikemo? [Umundayumo ikuyoba, “Yeso.”—Nsimbi.] Naloliloli, Ikyene kyāli. Naloli, kisita kulwāna ku kila. Komma na panandi. Iyēne itolo likugolosya i Lisimbo mōsa. Umwēne āli Tāta, Mwanundumiana, kangī Mbepo Mwikemo. Kyala āli (Imanueli) ikwitūgāsya na uswe, itūgēsye mu mbili ukukōleligwa “Yeso.”

145 Lilino, aba ubumanyisi oneness bwa kipanga kya Oneness, Une naloliloli ngukanikana na ikyo, ukwinogona ukuti Yeso yo yumo bo lōbe lwāko lo lumo. Umwēne āfimbilisigwāga ukuya na tāta. Linga Umwene akali umma, abagile bulebule Umwene ukuya gwise Gwake Mwene? Kangī linga u Tāta Gwāke āli nnyāmbāla bo i Butatu bula, polelo Umwene āpapīgwe u bupāpigwa ubwabusigwana na batāta babili. Polelo, umwe muketile, umwe muli bosa-babili basobi nu kukānikana. Muketile?

146 Loli u Bwanaloli bwa ikylene buli, bosa-babili Tāta, Mwanundumiana, na Mbepo Mwikemo, bo Bundu bumobwene. [Ubuyo busitakandu pa tepi—Nsimbi.] . . . ugwakwitugasyāmo mu nyumba ya mbili, ukwēga ubutulwanongwa ukufuma ku kīsu. Ikyo katikati kutalusya, “Kyala na uswe.” Lilino, polelo, akabalilo kāko Matai 28:19 . . .

147 Lilino, ugwe londesya Mmasimbo, kangī akabalilo kako ugwe ubagile ukummwaga kuko umundu yumoywene mwi Bangeli. . . (Lilino inogona isya ikylene, lilino komma ukukyitikisya iki kikukindege pamwanya ugwe.) . . . kūko u mūdu yumoywene mu i Bāngēli ālyōsigwēmo siku mu ngamu ya “Tāta,” kangī u “Mwanundumiana,” kangī u “Mbepo Mwikemo,” ukugomokela kwa une nukumbula une ukuti une n’dinsyobi, kangī une ngubikaga ikimanyilo pa nyuma yangu nukwenda nkaya. Ikyēne kikaya mu Masimbo, ukufuma ku Bwāndilo ukubuka Busetuli. Loli umundu aligwesa mu li Bangeli alyosigwe mu Ngamu ya Yeso Kristi!

148 Ugwe kuyoba, “Gūlīla i miniti, ndumbilili. Bule u Yohani? Umwene akālyosisye mu ngamu yiliyosa na panandi!”

149 Umma ndaga, uswe tukusyāgānia iki kyābonīke; unko uswe tusanukīle kula ku—ku Imbombo, untu gwa 19. Apo po apa uswe tukwaga abafundigwa ba Yohani. Umundu aligwesa alyōsigwe mu Ngamu ya Yeso Kristi, pa mwanya lilino mpaka uswe tukwaga ikibugutila iki ukukilania apa. Imbombo, untu gwa 19. Kangī unko uswe twande ukubala lilino, kangī uswe tukwaga abafundigwa ba Yohani:

Kangi ikylene kilinkuyapo pala, . . . akabalilo kako Apollo (uyu yo aali gwāndagilo, apindwike) aali ku Korinti, Pauli bo akīndīle ukwisila ifiloboko fyapamwanya ifya . . . Efesi: umwene ikubāga abafundigwa bamo, (abene bāli bakóngi ba Yeso)

150 Linga ugwe itolo gwākētesisye untu ugwakunyumba bo gukāli gula, abēne bāli na kabalilo akakulumba fiyo mpaka abēne baywēgāga nukusangaluka. Balinga bamenye ikyo kyabwanaloli? Kangi Aquila na Priscilla bālimo mu lukomano. Kangi Pauli na Sīla bākomigwe nukufūligwa, nukubīkigwa mminyololo. Ngimba ikyo kotalusya? Kangi abēne bikwisa ukukilania kula, nukummwāga Aquila na Priscilla. Kangi abēne bayaga nu lusanasio pamwanya pala ukwisila mu ndumbilili gwa kiBaptisti, ukwisila mu ngamu ya Apollo, uyu āsisimikisyāga na Masīmbo ukuti “Yeso āli Kristi.” Lilino Pauli ikummwāga umwēne:

. . . Pauli bo akīndīle ukwisila ifiloboko fyapamwanya ifya . . . Efesi: . . . ikubāga abafundigwa bamo,

Umwene alinkuyoba ku bene, Ngimba umwe mwāmbilīle u Mbepo Mwikemo ukufuma pāpo umwe mwālitike? . . .

151 Lilino, ugwe gwe mpala mwinangu gwa Baptisti, linga ikyo kitikung’usya i—i mbānda ukufuma ku bufundakyaala *bwāko*, akabalilo kāko ugwe gwayobile ugwe “gwambilile Mbepo Mwīkēmo *akabalilo kāko* ugwe gwālitike.”

152 Lōli Pauli ālōndāga ukulālūsya abaBaptisti aba, “Ngimba umwe mwambilīle u Mbepo Mwikemo *ukufuma pāpo* umwe mwālitike?” Lilino kētēsya iki abene bāyobīle:

. . . Kangi abene balinkuyoba kwa umwene, Uswe tumenye . . . kali aliko u Mbepo Mwikemo aligwesa.

*Kangi umwēne alinkuyoba ku bēne, Ku fiki . . . (lilino, linga umwe mukulōnda ukwēga i lekisikoni gwa kiGriki apa, ilyēne lisakunāngīsya umwe, “Kwa *bulebule* umwe mwālyōsīgwe?”) . . . Ku fiki . . . ngimba umwe *mwālyōsīgwe?* Kangi abene balinkuyoba kwa umwene, Pāsi pa Yohani ukugomokela kuno. Yohani ātōsisye uswe.*

153 Lilino une ngulōnda ukulālūsya: Linga ugwe gwāli nu lōsyo lula, angali ugwe gwīkutisīgwe nu lwēne? U nnyambala yulayula uyu ālyendīle Yeso panja nkisoko, nukummōsya Yeso Kristi, u nnyambala yulayula ōsyaga abandu aba. Ulo lo lōsyo ulumogi ulununu: komma nu kunyāfīla, komma ukonelēla, loli ukwiuyubika mu Yorodani gwayiolo gwāndipa pa buyo ubu Yeso alyosigwe. Inogona isya ikyo.

154 Pauli āyobīle, “Ngimba umwe mwāmbilīle u Mbepo Mwikemo ukufuma pāpo umwe mwālitīke?” Abene... umwene...

Abene balinkuti, “Uswe tumenye...kali aliko u Mbepo Mwikemo aligwesa.”

Umwene alinkuti, “Ngimba umwe mōsīgwe bulebule?”

Abene balinkuti, “Uswe tosīgwe.”

“Ngimba umwe mwālyōsīgwe bulebule?”

“Kwa Yohani!”

155 Lilino kētésya iki Pauli āyobīle. Kētésya apa:

Kangi umwēne alinkuyoba ku bēne, ...mwāli umwe mōsig-... Kwa Yohani...Kangi abēne...

Kangi polelo alinkuyoba Pauli, Yohani naloliloli ālyōsisye...u lōsy-...ku lupīnduko, ukuyoba ku... bāndu, ...abene bikufimbilisigwa ukwitika pa mwene uyu ikufumila ku mwene, uyu yo, pa Yeso Kristi.

156 Muketile, Yohani osyege itolo ku lupinduko, loli ulosyo mu Ngamu ya Yeso luli ku buswe bwa mbibi. U buhōmbe bukātēndekigwe akabalilo kala, imbibi sikābagile ukōmoligwa. Lilino...Ukwene kwamulaga itolo isya mabyebye, ukufwana pasi pa lulagilo. Luka 16:16, alinkuti, “Ululagilo na basololi baali mpaka Yohani, ukufuma akabalilo kala i Kitangalala kilumbiligwe.” Lilino ketesya. Kangi...Ketesya.

Kangi Pauli āyobīle kisita-...(lilino kētésya)... Ngimba umwe mwāmbilīle...

157 Ilinandi lya 5—lya 5:

Kangi akabalilo kako abene bapilike iki, abene bosigwaga (kangi) mu ngamu ya ...Yeso Kristi.

158 Uko kotalusya? Polelo abāndu aba, abāndu mu Imbombo 2, bālyōsīgwe mu Ngamu ya Yeso. AbaYuda balyōsīgwe mu Ngamu ya Yeso. A Bāpānja bālyōsīgwe mu Ngamu ya Yeso. Kangi umundu aligwesa mu i Bāngeli lyosa alyosigwe mu Ngamu ya Yeso.

159 Lilino pāga pa buyo bumo ubu aligwesa uyungi ālyōsigwēmo siku mu njila iyingi yiliyosa, kangī une nisakugomokelāga apa nukunāngīsa umwe kūko i kipanga kya Katolika kikwītīkīsyā ikyēne, nukuyoba ukuti ugwe kwīnāma ku kyēne. Kāngi kyāyobīle, “Babagile ukuyako abaProtestanti bamo bikupokigwaga panongwa yakuti abēne bali nafyo finandi ifya fimanyisyo fya Katolika, bo ulu bo lōsyo mu ngamu ya ‘Tāta, Mwanundumiana, kangī u Mbepo Mwikemo’; iki i kipanga kya Katolika ikīkēmō kyo kili nu bwabuke ukusanusya bula ubusisya ukufuma ku Ngamu ya Yeso, ukubuka ku ‘Tāta, Mwanundumiana, kangī Mbepo Mwikemo,’ kangī i kipanga

kya baProtestanti bikwitikisya ikyene.” Iki kimo kitikubomba, une ngusyâla ni Bängëli. Une ngwitika i Bängëli.

160 Ugwe kuyoba, “Nkundwe Branham, ngimba ugwe kutuma abandu ukôsîgwa kangî?” Naloliloli! Pauli äbômbîle, apa.

161 Lilino kêtésya, unko uswe twêge Bagalatiya 1:8, nukusyâgánia iki Pauli äyobîle:

. . . palema nalinga uswe, pamo u gwaandumi ukufuma ku mwanya, ikuluumbilila inongwainunu yiliyosa kwa umwe. . . ndeke umweene ayege ngunigwe.

162 Mwaketa lelo umwe, “Linga uswe pamo u gwândumi.” Kangi Pauli, u nnyambala yulayula, ukubatuma abându ukuti bôsîgwe kula kângi aba bâli nu lôsyo ulununupo ukukînda iki ugwe gwâbômbîle, nkundwe gwângu; panongwa yakuti Yohani u a Môsi ali ntani gwa Yeso Mwene, ntani gwakibili; ukôsya u ntâni gwâke mwêne nkisôko kya Yorodani, nukusanuka itolo ukusyüngutîla nukubôsya abafündîgwa ba Yohani. Kangi Yeso alinkuti, “Ikyo kitisakubomba!” pamo Pauli äyobile Ikyene, nukubatuma abêne ukôsîgwa ukwândîsya kangî mu Ngamu ya Yeso Kristi bo abêne bakâli bakalyâmbilîle u Mbepo Mwikemo; ukufuma pâpo abêne baywêgága nukuntufya Kyala nukuya na kabalilo akanywamu, ukuya nu luyigo ulukulumba—ulukulumba, kangî ukusisimikisa ukwisila mu li Bängëli (nu bufundakyala bwâbo) ukuti Yeso âli yo Kristi. Balinga bamenye ukuti îlyo lyo Lisimbo? Untu gwa 18. Naloliloli ikyêne kili. Mwaketa lelo umwe. Popâpo likayapo ililälüsyô ku Lyêne.

163 Lilino unko une mbapepo umwe ifüngulilo panini. Lilino, umwêne akâsôkilêmo siku ndubâtiko, lôli mwa Luka . . . Matai, untu gwa 16. Yeso, akabalilo kako abene bikusuluka pa kyamba, Umwene ikuyoba, “Ywani uyu u nnyambala ikuyoba Une ne Mwanundumiana gwa mundu ndili?”

164 “Bâmo bikuyoba Ugwe gwe ‘Eliya,’ kangî bâmo bikuyoba Ugwe gwe ‘basololi,’ kangî bamo bikuyoba Ugwe gwe ‘iki, ikyo.’”

165 Umwene alinkuti, “Loli ngimba Ywani umwe mukuyoba ndifiki?”

166 Peteri alinkuti, “Ugwe gwe Kristi, u Mwanundumiana gwa Kyala gwabumi.”

167 Kêtésya! “Uli nsayigwa ugwe, Simoni Bar-jona (mwana gwa Yonasi), umbili ni lilopa fikasetulamo siku Iki kwa ugwe.” Amen!

168 Muketile, Ikyêne kikufîmbilisîgwa ukwisa busetuli bwamwambepo. Umbili ni lilopa nasiku gwâlimbülîle Abelo ukuti umwêne âli nsôbi (Kaini, ukuti umwêne âli nsôbi), akâmbûla Abelo ukuti “Kaini âli nsôbi.” Lôli Ubwêne bwâli busetuli ubu Abelo âlinabo, “Ilyêne lyâli lilopa!” Uswe tukwisa mu lilälüsyô lila mmaminiti manandi. Ilyene lyali lilopa, komma iseke, isi syatusosisyemo uswe ukufuma mu ngunda

gwa Edeni. “Ilyène lyāli lilopa,” kangi Abelo, ukwisila mu busetuli bwamwambepo, āsetulígwe na Kyala ukuti ilyène lyāli lilopa, kangi umwene, “Nu lwitiko,” Abahiburi 11:1 ikuyoba, “umwene apele kwa Kyala ilikemo ilinunupo ukukinda Kaini. Iki, Kyala itikisyaga ilikemo lyake.” Mwaketa lelo umwe. Muketile, umwene ākitwele ikylene ukwisila ndwitiko, ukwisila mu busetuli.

¹⁶⁹ Lilino kētésya, “Unyōfu ni lilopa fikasetula iki kwa ugwe,” (mpaka kula kwa Ntwa Yeso) “lōli Tāta Gwāngu uyu yo ali ku Mwanya asetwile Iki kwa ugwe. Kangi pa lyālabwe ili (busetuli bwa Yeso Kristi) . . . Pa lyālabwe ili Une nisakuyēnga i Kipānga Kyāngu, kangi ifipata fya gehena fitisakutola ukulwāna ni Kyēne.” Ikyo kyo iki Umwene aayobile. Bwamwambepo ubuset- . . . “Kangi une nguyoba ukuti ugwe gwe Peteri, kangi une ngukupaga ugwe ifungulilo sya Kitangalala. Kangi kilikyosa . . . Panongwa yakuti ugwe uli nu nkolofwa gwigwike pakati pa apa na Kumwanya. U nyōfu ni lilopa: ugwe ukégamo siku mu seminale, ugwe nasiku ukégamo ukumanyisigwa, ugwe nasiku ukégamo u—u—u kalasi gwa bufundakyalala. Lōli ugwe gwāsūbike pa Kyala, kangi Kyala āsetwile Ikyēne kwa ugwe, kangi ikyēne kyo naloliloli Masimbo agapabwēlu aga gikupinya Ikyēne palikimo. Une nguyoba ugwe gwe Peteri, uko ko kotalusya, kangi une ngukupaga ugwe ifungulilo; kangi iki ugwe kupinya pa kisu, Une ngupinyaga Kumwanya; iki ugwe kwābula pa kisu, Une ngwabulaga Kumwanya.”

¹⁷⁰ Kangi Peteri āli yo nnyāmbala-njōbi pa Lisiku Iya Pentekosti, akabalilo abēne bōsa bātīlāga ukuyoba, umwēne āyobile mmwanya kangi alinkuti, “Umwe banyambala ba Yudaï kangi umwe mwe mukwitugasya mu Yerusalemu, unko iki kimanyigwe kwa umwe nu kupilikisya ku Masyu gangu. Aba bakaya bagāle mma bo umwe mukusakikisya, ukukēta ukuti iyene yo sala ya butatu iya lisiku, lōli iki kyo kila iki kyāyobígwe nu nsololi Yoeli. ‘Ikyene kisakwisa ukuboneka mmasiku ga bumalikisyo,’ ikuti Kyala, ‘Une nisakonelelaga u Mbepo Gwangu pa mbili guligosa. Abīnu abanabalumina na banabalīndwāna bisakusolola. Kangi pa Gwāngu mbombinkīkūlu, mbombinnyāmbala, nisa Une ukōnelēla pānja u Mbepo Gwāngu. Kangi une nisakunāngisya ifimanyilo mmwanya pamwanya kangi nkisu kūsi, kangi imbānda sya lyōsi nu mūyi. Ikyene kisakwisa ukuboneka bo i Lisiku ilikulumba kangi ilisisya ilya Ntwa likafika, ukuti aligwesa uyu isakukōlelāga pa Ngamu ya Ntwa isakupokigwa.” Mwaketa lelo umwe. O, mwe.

¹⁷¹ “Unko une mwaitolo njobe kwa umwe isya tāta Davidi,” umwene alinkuti, “umwēne yo fyōsa-fibili afwīle kangi asyīlígwe, kangi ilipūmba lyāke lili na uswe mpaka ilisiku ili. Polelo, ukuya nsololi, umwene āketile . . . aketile-ngani Umwene

ku kiboko Kyake ikililo, ‘Kangi une ndisakugutigwa. Kangi u mbili Gwangu gwise kutusya mu lusūbilo panongwa yakuti Umwene atisakuleka u moyo Gwangu mu gehena, kangi-somma ukwitikisya u Mwikemo Gwako Yumo ukuketa ububole.’”

172 “Kangi Davidi yo bosa-babili aafwile,” umwene alinkuti, “nukusyiligwa, kangi ilipumba kyake lili na uswe ilisiku ili. Loli ukuya nsololi, umwene aaketiile-nganila ukwisa kwa Ungolofu Yula, Uyu Kyala ampelile fyosa-fibili Ntwa na Kristi.” O, mwe. Apo galipo a Masimbo ginu. Apo po kilipo ikindu. Ikyo kyo kyene.

173 Lilino uswe tukusyāgānia apa, polelo, ukuti injila indalusye, kangi injila iyanaloli, kangi injila yēne iyi yāsayīgwemo siku. . . Kangi Peteri ali ni fungulilo kangi pisiku lila akabalilo kako umwene alumbililaga, abene balinkuti. . . Lilino ketesya, apa kilipo Ikipanga kyakwanda. Umwe ba Katolika mukupilikila ku Iki. Umwe baCampbell pilikisya ku Iki. Umwe ba Baptisti na ba Methodist pilikila ku Iki. Kangi umwe ba kiPentekosti pilikisya ku Iki. Kipanga kya Kyala, Nazarene, Pilgrim Holiness, pilikisya ku Iki.

174 Peteri ali ni fungulilo kangi umwene ali na maka, pamo Yeso āsyōbile. Kangi ikyēne kyo kisitakubōmbigwa kuli Umwene ukusyōba, “ifīndu ifisitakwānduligwa fibili, ikyēne kyo kisitakubōmbigwa kuli Kyala ukusyōba.” Umwene aali ni fungulilo. Yeso alimpele umwene ifungulilo. Akabalilo kako Umwene aasyukile pa—pa lisiku lyabutatu bo lula, Umwene ali ni fungulilo sya bufwe na gehena, loli komma ifungulilo sya ku Kitangalala. Peteri ali nasyo isyēne! Ikyene kyo katikati kotalusya.

175 Kangi lilino ketesya, Peteri, ugwe uli ni fungulilo situlikigwe pa lubafu lwako, kangi ugwe kulumbililaga. Ililālusyo likwisa, abapīnduki bākwaṅda aba kipānga ikipya. Ikyākwāndāna i Kipānga Kyakikristi. Lilino baKatolika, lilino baBaptisti, baMethodisti, baPresibeteri, ngimba umwe muli pa kimanyisyo kya Kipanga Ikipya? Syāgānia linga umwe muli.

. . . Nnyambala na bakundwe, ngimba uswe tubagile ukubomba fiki?

. . . Peteri alinkfyuka mmwanya kangi alinkuti. . . Pinduka, . . . aligwesa gwa umwe. . . (kēta mōsa, ndumiana; mūmo ugwe kubīkila ifūngulilo isya apo, Kristi isakubīka ikyēne mMwānya) . . . Pinduka, aligwesa gwa umwe, kangi yaga bōsīgwe mu ngamu ya Yeso Kristi. . . (umo mo mūmo umwe mukuyīla mu Iki) . . . kubōmole bwa mbibi syinu, kangi umwe mwisa kwambililaga ikikūngilwa kya Mbepo Mwikemo.

176 Ifungulili silinkubūka “kolokoto” apa, kangi ikyēne kilinkubūka “kolokoto” Kula. Iyo yo nongwa abafundigwa ba Yohani bafimbilisigwe ukwisa nukōsigwakangi, kangi, mu

Ngamu ya Yeso Kristi (bo abene bakali ukubuka ku Mwanya), ukummwaga u Mbepo Mwikemo. Umwene alinkumilisya i Lisyu Lyake. Popāpo ikyēne kitikubakābīla umwe lilino, bule ikyēne? Muketile? Naloliloli, Matai 28:19 kwāli mapalo, komma Ngamu.

¹⁷⁷ Umma ndaga, ko kabalilo kalinga aka uswe tuli nako? Ngimba uswe tubagile ukuya na maminiti kalongo na mahano agakōngelelāpo ukwāmula mabili gwa malāluso agakōngelelāpo mbibimbibi nalōli? Ngimba uswe tubagile? Umma ndaga, uswe tukubopelāga nakalinga itolo. Une ndinago mabili pāsi apa kūsi, une nālōndāga ukwēga mbibimbibi, ikulūngisānia mulamula nkati na ili, linga une nābagile. Polelo une mbagile ukutwala amasyāle ga agene ulubunju lwa Ndungu.

**57. Ngimba Kaini āli luyungu lwa liyoka? (Ili lyo linnūnu lila.)
Linga momūmo, fiki Eva akaali ni kifuba mpaka bo Adamu amēnye umwene?**

Lilalila . . . Ililāluso lyo njila yilayila:

58. Ngimba ikyēne kyāli ki—kipiki kyānalōli ukufuma kūko Eva āfile ikipaso? Umwēne alinkukēta ukuti ikyēne kyāli kinunu ukuya kyākūlya.

¹⁷⁸ Umma ndaga, nkundwe, kalumbu, aligwesa uyu ikyene āli, unko uswe tugomokelege mwa Bwandilo nukwagania i kindukimo apa. Unko uswe tubūke ku Bwandilo 3:8, linga umwe mubagile. Umma ndaga, kangi pilikisya kifuki fiyo lilino.

¹⁷⁹ Lilino une nisakutwālāga akapāngo pankyēni. Ukwēne kwāli lōsa kupelelesye kangi kwikēmo, kukāliko nabumo ubutulwanongwa pamo nabumo ububwāpulgwe. Lilino une nisakwēga i . . . lyāko . . . ililāluso lyākwānda ili ikyākwānda. Ikipiki pakati pa ngunda . . . pakatikati pa ngunda, pakati pa mpiki. I *kipiki* kyāli “u nkikulu.” Lilino une ngusisimikisya ikyo kwa umwe ukwisila mu Masimbo linga umwe itolo kuyaga bafindang’oma amaminiti manini.

¹⁸⁰ Uswe twisakupilikisya ikyākwānda ukuti kali umwēne āli . . . kali umwēne āli ni kifuba bo akāli ukummanya Adam pamo mma, pamo bo akāli . . . Pilikisya:

Kangi abene bāpilike amasyu ga NTWA Kyala gikwenda mu ngunda, kangi mbutalalifu bwa lisiku: kangi Adamu nu nkasi gwake balinkwifisa bene ukufuma ku kuyapo kwa NTWA Kyala pakati pa fipiki ifya mu ngunda.

Kangi u NTWA . . . alinkukōlela kwa Adam, kangi alinkuti . . . Ngimba ugwe uli kugu?

Kangi umwene alinkuti, Une nāpilike amasyu gako mu ngunda, kangi une nali nulutende, panongwa yakuti une naali bwasi; . . . (lilino, umwene akaamenye ikyo ilisiku lila lyapanyuma; ikindukimo kyabonike, ikindukimo kyāsetwile ku mwene ukuti umwene ali ngelebuno) kangi une ndinkwifisa nimwene.

Kangi umwene alinkuti, Ywani ākubulile ugwe ukuti ugwe gwāli ngelebune? Ngimba ugwe ulile ukufuma mu mpiki, . . . ?

181 Alile ifya mpiki filinkutēndēka umwēne ukusyāgānia umwēne ali ngelebune? Mūmo une kingikingi njobile, (ili likaya sunga mma, une ndikusanusya icyēne ukuya kya sūnga) “Loli linga ukulya kwa ma apulo kukupela abakikulu ukusyagania ukuti abene bali ngelebune, uswe kanunupo tuyabanisaniē ama apulo kangī.” Muketile? Ikyēne kikāli ngelebune. Ikyēne kikāli mpiki, apulo abēne bālyāga, icyēne kyāli mukugonana. Kētēsya:

. . . Ngimba ugwe ulile ukufuma mu mpiki, kūko une nakulagile ugwe ukuti ugwe ulingalyāga?

Kangi u nnyāmbāla alinkuti, U nkīkūlu uyu ugwe umbēle une, ukuya na une, umwēne ālimbēle une. . . u mpiki, kangī une nalōli nālīle.

Kangi u NTWA. . . alinkuyoba ku nkīkūlu, Ngimba iki kyo fiki iki ugwe nalōli ubombile? Kangi unkikulu alinkuti, Liyoka annyasisye une, . . . (ha?) . . . Liyoka annyasisye une, kangī une ndikulya naloli. (akabalilo katali bo umwēne akaya ni kifuba, muketile, ukwisila mwa Adam)

182 Adam ālimmēnye umwēne, kangī umwēne ali nkupāpa—kangi alinkupāpa Abelo.

183 Lōli une ngulōnda ukubalālūsya umwe, itolo ukufuma ku buyo bwa bwīmilo ubwanaloliloli. Lilino ukusisimikisya kwa umwe ukuti umwēne āli mpiki, unkīkūlu aligwesa yo mpiki gwa kipaso. Balinga bamenye ikyo? Ngimba ugwe ukaya kipaso kya mama gwako? Naloliloli, ugwe guli. “Kangi pakatikati pa kipaso, pamo pakati pa mpiki, ikipaso iki umwene atikupalamasya.”

184 Linga umwe mwisakukētēsya, ngimba Yeso akāli Mpiki gwa Būmi? Ngimba Umwēne akāfīngile kula mwa Mwikemo Matai, pamo, Mwikemo Yohani, untu gwa 6, “Une ne Nkati gwa Būmi ugu gukufuma kwa Kyala ukufuma ku Mwanyā”?

185 Linga u mūndu ikulya ukufuma ku nkīkūlu. . . Kangi kēta, ukwisila mu bupāpīgwe bwa. . . ukwisila mwa nkīkūlu, uswe twesa tukufwa; panongwa yakuti uswe tukumanyila ku bufwe (ngimba uko kutalusya?) ukwisila mu kupāpa kwa nkīkūlu. Ukwisila mbupapigwe bwa mundu, uswe twesa tuli bumi bwilanabwila. Unkikulu yo mpiki gwa bufwe, unnyambala yo mpiki gwa bumi; kabuno unkikulu atikutendeka nu bumi mwa umwene. Uko ko katikati kutalusya. I—i mbeyu iya bumi yikusōka ukufuma ku mūndu, yitalusyi. Yikubūka mu nkīkūlu, kangī u nkīkūlu yo nakimo lōli u nnyubatila; kangī u bōnda akaya gwakulūngisigwa, kyēne ki kimbwēla. Nakamo na kapatu ka lilopa lya māma lili mwa bōnda; lipāpīgwe mu lilopa lyāke, lōli komma nakapatu nakamo *nkati* mwa

bōnda. Būka kasyāge... pamo bala mwa būku gwa ngānga, pamo ndālusya u ngānga, ugwe kwisakukēta. Ikyēne kikaya kula, umma, nkulumba, na kapatu nakamokene ka ikyēne napanandi. Umwene yo itolo lifumbi, ikyo kyo kyosa. Kangi ubumi bukufumila ku nnyambala.

¹⁸⁶ Ikyo kyo luko kimogi ukubonesya ukuti ukwisila mu nkikulu, ukwisila mu kupeligwa kwakipeligwa, uswe twesa tukufimilisigwa ukufwa, panongwa yakuti uswe tufwile nukwānda itolo; kangi kwēne ukwisila mu Nnyāmbàla Kristi Yeso uswe tubagile ukuya būmi. Kangi pala gilipo imipiki mibili mu ngunda gwa Edeni. Ngimba umwe mukabagila ukukibona ikyēne?

¹⁸⁷ Kangi kētésya! Kangi mu lisiku lila pala ālipo u Kerubi itugesye ubusikali u mpiki ugu. Ukuti linga abēne bagonjilémo siku u Mpiki gwa Būmi gula, abēne bōsa āngāli bikwitūgala bwilanabwila. Balinga bamenye ikyo? Abēne bōsa āngāli bikuyaga būmi bwilanabwila. Kangi akabalilo ka kwanda abēne bābagile ukōnja ikyēne... U Gwāndúmi alinkuti, “Uswe tukupākisyaga Ikyēne.” Kangi abēne balinkubika aba Kerubi pala ni nyībo isyandapi sila kubwa kubusōkelo ukuponesya Ikyēne. Abēne balinkwēga Ikyēne ukugomokela ku Busōkélo, nukuponesya u Mpiki gula ni nyibo isyapi sila ukuti abēne bakābagile ukwīngila mu Kyēne (u Mpiki ugu).

¹⁸⁸ Kangi akabalilo kako Yeso ikwisa, Umwene alinkuti, “Une ne Nkati gwa Bumi, ukuti u mūndu ikulya u Nkati ugu atisakufwāmo siku.” Pala gulipo u Mpiki gwāko.

¹⁸⁹ Pala alipo u nkikūlu gwāko, pala kulipo ukugonana kūko kukutwāla ubufwe. Itolo bo kusisimikisigwe ukuti kilipo ikinyonywo kya kugonana, bulipo u bufwe bulekigwe ni kyēne. Kangi mumo naloliloli buliko ubupapigwe bwamwambepo, bulipo u Bumi bwa Syepwa busyele pa Kyene. Ubufwe bukwingila ukwisila mbupapigwe bwa nkikulu, kangi Bumi bukwisila mbupapigwe bwa Nnyambala. Ameni! Mwaketa lelo umwe.

¹⁹⁰ Lilino unko uswe tugomokesye kwa Kaini. Ngimba umwe mubagile ukumbula une kūko u mbepo yula kangi ubo ubwīmi bufumileko? Linga Kaini...kēta, linga Kaini āli mwanundumiana gwa Adamu uyu āli mwanundumiana gwa Kyala, ko kugu kūko ububibi bula bufumileko? Ikindu kyākwānda akabalilo kāko umwēne apāpīgwe, umwēne ābēngile, umwēne āli ngogi, umwēne āli na kabini. Kangi lilino ega ikipeligwa kya baba gwāke, ukwānda fiyo ku bwāndilo, Lusifala, kangi umwēne āli mbwandilo... umwēne āli gwakabini na Mikaelo, iki kyālyāndīle ulutamio lōsa. Balinga bamenye ikyo? Kangi Kaini āli kipeligwa kya tāta gwāke, iki umwēne āli gwakabini nu nkundwe gwāke nukungoga umwēne. Ikipelelesye kila...ikipeligwa kila kikābagile ukufuma ku

kisoko ikipelelesye kila. Ikyēne kikwīsa . . . kyafimbilisigwāga ukwīsa ukufuma ku kisoko ikiniongafu. Kangi kētésya Kaini, mbibimbibi itolo bo umwēne āpāpīgwe.

¹⁹¹ Kangi polelo Ábelo āpāpīgwe ukufuma kumwene, polelo umwene amelile ikifuba na Adamu, kangi umwēne āliménye—āliménye umwēne kangi umwēne ātwéle panja u mwanundumiana Abelo. Kangi Abelo āli luko lwa Kristi; kangi akabalilo kāko—akabalilo kāko Abelo āgogígwe, Seti ālyēgīle ubuyo bwāke; bufwe, ukusyiligwa, nu busyūke bwa Kristi, mu bwegelelo.

¹⁹² Lōli, lilino, Kaini ĩputága; imbombo syāke syōsa isyamumbili, itolo ngati kipanga kyamumbili umwīsyūgu: abēne bikubūka ku kipanga, abēne bikwīpūta. Kaini ĩputága; umwēne akāli nsitakyala mma, umwēne akāli mūndu gwa kikomyunisti. Kaini āli mwitiki; umwēne ābūkīle kwa Kyala, umwēne āyēngīle ikigemo. Umwēne ābōmbīle ikīndu kilikyōsa ikyābwīpūti iki Abelo ābōmbīle, lōli umwēne akāli nabo u busetuli bwamwambepo bwa bwīgāne bwa Kyala. Yisayigwege i Ngamu ya Ntwa! Mwaketa lelo umwe. Ngimba umwe muketile Ikyene? Umwēne akāli nabo ubusetuli bwamwambepo, kangi ikyo kyo iki kitamisyē ni kipanga umwisyugu. Kangi Yeso āyobīle Umwēne isakuyēngāga i Kipanga Kyāke pa busetuli bula. Umwe mukupilikisya Ikyene? O, mwe, amaso ginu gabagile ukwiguka lilino. Muketile, ubusetuli bwamwambepo.

¹⁹³ Kaini ikwīsa: umwēne āyēngīle ikigemo, umwēne ĩputága, umwēne alinkutwāla ilikemo, umwēne āfugēme pāsī, umwēne ālintūfifye Kyala, ālimmwīputile Kyala, umwēne ābōmbīle kilikyōsa ikyabwīpūti iki Abelo ābōmbīle. Kangi Kyala lōsa alinkānīle umwēne panongwa yakuti umwēne akāli nu busetuli bwamwambepo!

¹⁹⁴ Kongēsya ulukīndi lula ulwa Kaini: palapala pāsī ukukīnda mu ngalaba, ukufuma ku ngalaba itolo ukusōkako mu Israeli, ukufuma kwa Israeli mulamula nkati mwa Yeso, kangi ukufuma kwa Yeso palapala mpaka ilisiku ili; nukukēta linga kila ikyamumbili, ikipānga ikyalwālo, ikikafu kangi ikyūmu, ikyasukulu, une ngusanusya abanyambala aba bali na Masimbo, aba bamenye fyosa i fimanyisyo nu bufundakyala, abēne babagīle ukulīngania ikyēne, ndumiana, itolo bo *ulo*, lōli kisita busetuli bwamwambepo! [Nkundwe Branham ikukuba ulobe lwake—Nsimbi.] Uko ko kutalusya. Ikyo kyo kimanyisyo kya Kaini.

¹⁹⁵ Ili Bangeli lyátile, “Aheli kwa bene! panongwa yakuti abēne bābūkīle ikimanyisyo kya Kaini, babōpélaga mbusobi bwa Balaamu, nukupyutigwa ndukanikano lwa Kora.” Yulayula Būku, Yuda, umwēne alinkuti, “Abēne basūngulígwe ku butāgígwe ubu.” Naloliloli, abēne bali. Muketile? Ngimba Balaamu aali fiki? Umwene aali bishopu. Umwene aali

pamwanya pa kipanga kyosa. Umwene aalisile kula itolo ukuya baalwalo mumo umwene aayilaga. Umwene âpèle. . . Kêta ku mwêne imile pamwanya pala mu lusekelo, imile pamwanya pala mu lusekelo ulukulumba. Kangi abene bakâli basitakyala, abene bâli bitiki.

¹⁹⁶ Kila—kila ikikolo kya Moabu ukufuma mu mwanundidwana gwa Loti. Lôti yûyo alitûgèle. . . U mwanundindwana gwa Loti yûyo âlitûgèle nu gwîse, nukuya ni kifuba kangi alinkutwâla u mwanike, kangi u mwâna yula âli. . . kyâtupwike ikikolo kya Moabu. Kangi abêne bâli kipâgûke ikikulumba. Bakulumba bându bamaluba, kangi abêne bâli na bandênga na banyafyâle na balusekelo. Abêne bâli ba babishopu na bakadinolo na filifyôsa.

¹⁹⁷ Kangi apa bikwisa ikipambo kya bikemo-babunguluka, ikibugutila ikingi, Israeli; a kanini akaiyolo akapambo aka kâli kasitakapâgûke, abafipanga—fingi. Kangi abêne bâbômbile kilikyôsa kyâlîko ka mapu ukubômbigwa, babibi bôpe. Loli iki ikyene kyâlî, abene bâli nu busetuli bwamwambepo, kangi Kyala âli na bene mu Mbanda ya Moto.

¹⁹⁸ O, une—une mmenye abêne bâli ni findu fyamumbili, kangi abându balinkuti, “Ikipambo kya banyambala abatêkelakunyuma ukuya kila, nakimo ikyakubomba loli ukubaya abene panja.” Loli abene baali ni busetuli bwamwambepo, kangi abene baali ni Libwe ilitikigwe, abene baali ni njoka ya kikuba, abêne bâli ni Mbânda ya Moto yikubûka na bêne. Haleluya! Une mmenye umwe—umwe mukwinogona une ndindalamuke, loli une ngaya mma. Une ngwipilika kanunu itolo.

¹⁹⁹ Kêtésya! Akabalilo kâko une ngwinogona, “Yula u Kyala yulayula, umwisyugu, mûmi na uswe.” Ilyene likâlî busetuli bwamwambepo bwa Lisyu. Naloliloli, ilyene lili. Ilyene Iya Bwilanabwila. Yisayigwege i Ngamu ya Ntwa! Ena, nkulumba.

²⁰⁰ Apa âlimile umwene pala, ugwalwalo; bala ikipambo kya baBaptisti kangi baPresbeteri bâlimîle pa kâmba, nukuya na bishopu gwâbo panja pala. Kangi abene bâli itolo bîputipûti, kangi u luko lulalula ulwa bwîputipûti, abene bîputâga u Kyala yulayula. Abene balinkuti, “Kêta pâsi pala ku kipambo kya maka gala. Fiki, abene batikuya ni kipanga—kipâgûke. Abêne bakaya nakimo lôli ikipambo kya bakûta—busekwa, balâte, babunguluka—bîkemo.”

²⁰¹ Ngimba uko kotalusya? Katikati, abene bâli. Linga umwe mutikwitika abene baali bikemo babunguluka, bûka kunyuma ku Bwandilo nukusyagania akabalilo kako abene bakilenie. Kangi i kîka kyabômbigwe, kangi Miriamu âkolelile i kisekese nukubûka ukusuluka i kisôko, ukukikuba ikyêne; bikumoga mwa Mbepo, kangi Mose alinkwimba mwa Mbepo. Linga ikyo kikaya kipambo kya iki uswe twâbilikile bâbûke. . . bikemo

babunguluka, une ngamanya iki kili; bikwimba nukunyēla nukutūfya. Kangi akabalilo kōsa ifikolo fyabēngile abēne, lōli Kyala āli na bēne. Abēne bāli nu busetuli bwamwambepo, bākōngaga i Mbanda ya Moto yila.

²⁰² Kangi Moabu alinkuti, “Lilino, keta kuno. Uswe tukukolelaga bosa aba karadinolo na bosa aba bishopu, kangi bosa aba presibeteri, nukubasosya abene panja apa. Uswe tukubombaga ikindukimo ikya ikyene, panongwa yakuti uswe twe kisu ikyakwiputa. Uswe tutisakukileka kila ikyakwifumusya ukwisa ukuya kifuluganika nkati ni kipānga-kipāguke kyitu ikinunu.”

²⁰³ Kangi polelo abene babasosyaga abēne panja pala. Kangi abene bayengile ifigemo kalongo na fibili; ifyo fyo itolo katikati ifi Israeli alinafyo, ifigemo kalongo na fibili. Abēne bābīkile amakemo kalongo-na-mabili pa kyēne, ingambako; itolo katikati iki Israeli āli nakyo, iki Kyala ālalusisye. Abene balinkubika ing’osi kalongo na sibili pa kyene, ukwimilila ukwisa kwa Ntwa Yeso Kristi; ing’osi kalongo na sibili mmabuyu gosa mabili.

²⁰⁴ Bosa abafumuke, aba bishopu na bosa, bālimīle ukusyungutula. Abēne bālyāsisyē i likemo. Abēne bāliputīle, abēne bāfyūsisyē amaboko gābo kwa Yehova kangi balinkuti, “Yehova, tupilikaga uswe!” Ngimba abēne bagelaga ukubōmba fiki? Kangi ugwābo ugwaiyolo Balaamu alinkubūka panja bo lula, kangi u Mbepo ikusuluka pa mwēne. Naloli (lōli umwēne āli gwamumbili).

²⁰⁵ U Mbepo abāgīle ukugwa pa nsyobi, i Bāngēli lyāyobīle. Umwe mupilikemo une ngumanyisya ikyo, lilino. “Ifula yikugwa pa bagolofu na basitabugolofu.” Loli ikyene kikufimbilisigwa ukufwanikisania ni Lisyu, apo po ugwe kukyāga ikyene.

²⁰⁶ Polelo akabalilo kako umwene ābombīle, kangi i... akabalilo kako u Mbepo, palema, pa umwene ālimbulile u Bwanaloli, umwēne āgelile ukuguna Israeli, kangi umwēne alinkusaya Israeli.

²⁰⁷ Lilino, linga Kyala itolo ikuyindika i kipanga ikinunu, kangi u bishopu unnunu, kangi u ntimi nnunu, ikibugutula kya bandu basukulu, Umwēne apinyigwe ukwitikisya i likemo lila, panongwa yakuti umwene aali itolo mulwalo ntalusye bo mumo Israeli aali ntalusye; lōli umwēne akāli nabo ubusetuli bwamwambepo bwa Lisyu kangi ubwīgāne bwa Kyala. Mwaketa lelo umwe, uko ko kukindana umwisyugu.

²⁰⁸ Kēta kwa Yeso. Abene balinkuti, “Sōkāpo nu miana yula. Uswe tumenye umwene yo m’Samaria. Umwene ntoyofu. Ngimba ugwe kutumanyisya uswe? Ena, ugwe gwapapigwe mu bulogwe. Ugwe ukalipo nakamo loli umwana unsigwana ukwisa nabo. Yo ywāni u tāta gwāko? Kuyoba Kyala yo tāta gwāko, ugwe gwamahelu! Fiki, ugwe kusanusya ukutubūla uswe? Uswe

twāli balūmbilīli, uswe twāli bishopu; ukwisila mu mbuya-mbuya-mbuya-mbuya-mbuya-mbuya-gwa-mbuya bāli balumbilili na bishopu. Uswe twāpāpīgwe nukuswīligwa mu kipānga. Uswe tukīndilēmo mu syapamwanya ukukīnda-syōsa isya seminale. Uswe tumenye i Lisyu lililyosa ku kalata. Kangi ugwe kugela ukutumanyisya uswe? Ko kūgu ugwe nasiku ubukilemo ku sukulu? Ko kūgu ugwe gwābagile ukwēga ubumanyili ubu?”

²⁰⁹ Umwene alinkuti, “Umwe muli ba. . . ugwisēmwe u setano,” alinkuyoba Yeso.

²¹⁰ Abene bakalinafyo ni fimanyilo ni fiswigo pakati pa bene. Abene bakali nafyo ifyakubumbulusya fya Bunyakyala ni findu nkati mmyabo. Abēne bakāli ni sayo pakati pa bēne. Lōli Yeso āli lōsa busetuli bwamwambepo bwa Masimbo.

²¹¹ Abene balinkuti, “Fiki, ikyene kisimbigwe *mwakuti-namwakuti*.”

²¹² Kangi Yeso alinkuti, “Ena, kangi ikyene kyōpe kisimbigwe.” Lōli Kyala alinkusisimikisya u nnyāmbāla Gwāke ukwisila mu fimanyilo fyāke.

²¹³ Peteri āyobīle kilakila, pa Imbombo 2, umwene āyobīle, “Umwe banyambala ba Israeli; Yeso gwa Nazareti, u Nnyāmbāla āsisimikisigwe na Kyala pakati pa umwe, ni fika ni fiswigo ifi Kyala abombile nu Mwene pakati, kangi ifi umwe mwesa mukumanya.” (apo umwe muli) “Umwēne ukuya ātwāligwe panongwa ya i. . . ukwisila mu bapankyeni. . . ukwisila mu ululwānywamu u Lukomano lwa Sanhedrin pamwanya pala. Loli ukwisila mu kumanyila-ngāni kwa Kyala, Kyala ampakilenganila Umwene ukufūma ukufwa u bufwe ubu. Umwēne mwālimpefifye Umwēne kula na maboko amagāsi kangi amabībi. Umwe mukomelelile u Ndēnga gwa Būmi, Yūyo Kyala afyūsīsyē mmwanya. Kangi uswe tuli baketi ba ikyēne.”

²¹⁴ Whu, yo ndumbilili nki! Nukubōmbamma. . . umwēne ātoligwaga nukusaina ingamu yāke yēne, lōli umwēne ālimmenye Kyala. Abēne balinkuti abēne “bālyēgīle ukupilikila ku mwēne ukuti umwēne āli na Yeso.” Naloliloli, ubwene bo busetuli bwamwambepo. O, mwe. Lilino, mwaketa lelo umwe.

²¹⁵ Kaini āli itolo mu lukindi lula, i kipanga kyāmbumbili kili mu lukindi lulalula umwīsyūgu. I Kipanga Kyamwambepo kikāli kili ni Mbanda ya Moto, kikāli ni fika, ifiswigo, kikāli na Kristi yulayula; iki kikusisimikisya injila yosa ukufuma ku kang’osi uyu ikufwa, kangi mu ngunda gwa Edeni, mpaka u Kwisa kwakibili kwa Kang’osi. Naloliloli, yulayula mmayolo, umwisiyugu, na bwilanabwila.

²¹⁶ Kangi ulukīndi lula ulwa Kaini, lwiputiputi kangi lupuputigwe kangi lwasukulu, itolo ukusuluka mulamula; itolo mulamula, ilisiku lyōsa itolo mulamula. Balondesiyabusobi kangi bafwīmi, bo mūmo Kaini āyīlile gwa Abelo, momūmo bayīlile

abēne umwīsyūgu, kangi akabalilo kōsa bisakuyaga; bamumbili, basitakwitika. Uko ko kutalusya.

217 Lilino Bwandilo 3:8, kangi pōpe une ngubīka 20 apa, une nāketelāga pabutasi:

Kangi Adam ākōlīle. . .Kangi Adam ākōlīle u nkasi gwāke. . .Eva; panongwa yakuti umwene āli māma gwa bōsa aba būmi. (muketile, ikyo kyāli ukufuma ku bubwāpulo ubu bwātalile bwābonike pabuyo)

218 Kaini āli. . .“Lilino gulila!” Ugwe kuyoba, “Yabagile bulebule i njoka, liyoka?”

219 Loli, nkundwe, ketesya apa, ili Bangeli litikuyoba ukuti umwene aali liyoka; i Bangeli lyaayobile, “Umwene aali yo nkomu ukukinda-fyosa ifinyamana ifya mu ngunda.” Umwene akali kyakwafula umma, umwene aali kinyamana. Umwene aali yo. . .Kangi pala. . .

220 Kangi unko une itolo mbape umwe iki ukuya kikole ikinini pakati pa uswe, linga umwe mukubōmbāga. Apo po pāpo sayansi yifulugēnie mōsa. Ikindu iki kili kifuki ukukinda iki abene babagile ukukyaga ku nnyambala, yo salila-mzee. Balinga bamenye ikyo? Loli kilipo ikindikimo pakati pala. Abene babagila ukutendeka ififupa fya salila-mzee ukwagana ni fifupa fya mundu, loli ikyene kyo kindu iki kili kifuki fiyo. Abēne babagile ukuntwāla umwēne ukufuma ku ngelegele. Abēne babagile ukuntwāla umwēne ukufuma ku ngelegele. Abēne babagile ukuntwāla umwēne pamwanya ku kinyamana kangi ikinyamana kilikyōsa. Abēne babagile ukuntwālīla umwēne ku kikīndingo. Ugwe kwega ikindingo nukukwaba ikipapa ukufuma ku kyene, ikyene kifwene itolo bo nkikulu unnini. Itolo ikindu kilakila. Mwegela umwene kunyuma na filifyosa, imika abene pala, nukusulukila ku nkikulu bo. . .imika unkikulu bo lula. Ikyēne kyo itolo kilakila bo u—bo i—bo i kīndingo. Uluyayo lukubōpa panja lulalula, kangi ikiboko kikusōka panja bo ulu, itolo bo mūndu. Lōli u salila-mzee ikwisa kifuki ukukīnda ikyo. Ikyēne kyo kifuki, lōli abēne batikukyāgania ikyēne.

221 Apa kilipo ikyakusofu ikinini, linga ugwe kulonda ukumanya ikyene. Ugwe umenye pāpo ikyene kiliko? Ikyene kifisigwe ukufuma ku bene. Abene babagile ukufuakula ififupa fyosa ifi abene bikulonda. Abēne babagile ukukūmba. . . Abakumbaji babagile ukukūmba, kangi i sayansi, kangi i—kangi abagela-kabalilo babagile ukugela ingelelo sya kabalilo nu bugelelo bwa atomiki, lōli abēne batisamo siku ukukikola ikyēne. Kabuno lila lyāli serepente ili lyāli fiyopo ngati nnyāmbala ukukīnda kalikōsa akāngi aka kālipo pa kīsu, kangi Kyala ālingūnīle umwēne nukumbika umwēne pa lwānda lwāke, kangi umwēne yo asanukīle kubutali ukugomokela ku njoka nubufwāne bwa mūndu nabumo. Lilino itolo tuna untu gwāko, bala basayansi, kangi baleka abēne bēge ikyo pa kabalilo.

²²² Loli i Bangeli likufumusya ikyo, “Umwene āli yo nkomu ukukinda-fyosa ifinyamana ifya mu ngunda.” Uko ko kutalusya. Umwēne āli kilungisanio iki kikwīma pakati pa mūndu na salila, Kangi Kyala ālingūnile umwēne nukumbīka umwe kubutali ukugomokela pa lwānda lwāke panongwa ya i—ya i kīndu iki umwēne ābōmbile. Umwene alinkumfuyula unkikulu uyu, kangi umwene alinkutwala panja umwanake ugwakipanga undumiana uyu aali Kaini, ukufuma ku kipeligwa kya bupūtiligwa bwa liyoka bwēne, u mōhēsi, ubu bukubūka mu liyoka uyu ābōmbile kila.

²²³ Kangi polelo umwēne alinkumela i kifuba nukupāpa, umwēne āmelile kangi ukufūma pāpo umwēne ābwāpulgwe. Lilino ketesya, umwene alinkwifuyula, umwene ali kifuki... Ena, umwene abombile u busobi. Lōli umwēne, naloliloli, āli sigwāna akabalilo kāko umwēne āmelāga ukwīsila mu ndume gwāke, kabuno kāla kābagile ukuya utubalilo twīngi, twīngi ukufuma pala, imyēsi mīngi kangi amasiku mīngi ukufuma pala; ugwe ukabagila ukukīndanisya ikyo, uswe tukamanya, lōli umwe āpāpile ugwa Adam.

²²⁴ Kangi umunduyumo yōpe āli ni lilālusyo, ikuyoba, “Mulimōsa, u mwānundumiana... umwēne āyobaga umwēne ayaga... Bo Kaini āpāpīgwe, alinkuti umwēne ‘āli nu mwanundumiana gwa Ntwa.” Naloliloli, naloliloli, ikyēne kyābagile ukuya. Ulwēne lwāli lulagilo lwa kipeligwa. Iyo yo itolo katikati njila iyi ugwe uyīlile umwisyugu. Akabalilo kāko ugwe upāpīgwe, Kyala itolo atikusuluka mma nukukupela ugwe. Ugwe gwe kimela kya tāta na māma gwāko. Kangi ugwe kwisakuyaga u... pisakuyaga i... abāna bāko bisakuyaga fimela fya ugwe. Ikyēne kyo kupāpana akabalilo kōsa, mulumula munkyēni ukusuluka, ngati imipiki gya seke ni findu bo ifyo; lōli ukugomokela ku bwāndilo. Une ngusubila ikyo kikulingania ikyene.

²²⁵ Ko kabalilo kalinga uswe tuli nako? Tukaya nako kangi mma. Pilikisya ku ili ilinunu ukuya likōnge...ili uswe tukwēgaga pa Ndungu: “Nu Mbepo yumoywene uswe twesa tōsigwe mu Mbili gumogwene...” (Uswe tukulonda ukumanya ikyo.) “...Kristi.” Pa kabalilo kala...Lilino, une ngwinogona une ngugagaga ku Masimbo gamo, a Masimbo amanunu pa ikyo [Nkundwe Branham ikwāmula ili mu Kiyabo II, lilālusyo 60—Nsimbi.].

²²⁶ Apa lilipo ilinunu limo, itolo ngati...Ngimba umwe mukunyītikisyaga une itolo iminiti yimo iyakōngelelapo pamo mabili, ukwāmula ili? Ilyēne libagile ukwiyāmula lyēne.

59. Akabalilo kāko—akabalilo kāko ugwe kuyoba “ababibi batisakupyaga Kwasyepwa,”... (Mulimōsa, lilino une ndinabo aba Jehovah Witness pa bubopelo, bule une?) ... **Akabalilo kako ugwe kuyoba ububibi butisakupyaga**

Bwilanabwila, ngimba ugwe kusanusya mu gehena pamo mwa suumbi gwa moto? Une mmenye ikyēne kikuyoba mu Busetuli (ilyo lyo ntu gwa 20) ukuti u gehena isakutagigwaga mu nyānja ya moto. Linga abēne batikupya Kwasyēpwa, polelo kyo fiki kikuyaga ikya bēne?

227 Itolo bo une ngindilepo itolo ukuyoba, nkundwe pamo kalumbu, aligwesa umwēne āli; abēne bikwisa ukuya nabamo, kikayako nakimo ku bēne. Abēne bāli nu bwāndilo, kangi pala abēne bikumalika; abēne bakaya itolo nakimo kangi mma. Bulebule bīsa. . . Ko kabalilo katali kaki aka abene bikupyaga, ikyo kyo itolo kikafu ukuyoba. Loli, kēta, pala. . .

228 Linga ugwe ubagile itolo ukutwala iki mu linogono lyīnu, muketile, ikyēne kyo kipepe fiyo. Kilipo lōli uluko lumolwēne lwa Būmi Bwāsyēpwa, kangi ulu lukwīsilā mwa Kyala Mwēne. Kangi Kyala mwēne yo Būmi Bwasyēpwa. Linga ugwe kwisa itolo ukufika muno mu lekisikoni, kētēsya i lisyu lya kiGriki *Zoe*. *Zoe* yo “Būmi Bwasyēpwa.” *Būmi Bwasyēpwa* yo “Kyala.” Kangi Yeso aatile, “Une ngubapa abene u Bumi bwa Syepwa.” Kangi linga ugwe kwisakukēta muno ku lekisikoni, ilyēne kyātīle, “*Zoe*.” Ubo bu bwēne u Būmi Bwasyēpwa ubu buliko. Nabumo u buyo mu i Bāngēli kūko Ilyēne liyobilemo siku pisakuyako u gehena Gwasyēpwa, ilyēne lyātīle abēne bisakupya “kwa bwīla kangi bwīla.”

229 Lilino, ukwēga i lisyu *bwīlanabwīla*, kēta ku i, *aeon*. Ngimba umwe mwākētēsīsyē *muno*, mu i Bāngēli? Balinga aba bapilikemo siku ikyēne kyāyobile, “Kangi abaaeon kangi abaae- . . .”? Balinga basimenye yila i *aeon* ya “fwāsi ya kabalilo”? Fiki, nalōli, aligwēsa amenye ukuti *aeon* yo “fwāsi ya kabalilo.”

230 “Kangi abēne bisakupya ku abaaeon,” iyo ya fwāsi ya kabalilo. “Batāgigwe mwa sūmbi gwa moto, kangi bisakupya kuli baaeoni.” *Abaaeon* kokuti i “fwāsi ya kabalilo.” Abene babagile ukupya ku fyinja mia elifu-elifu mu lufūndo loli, kubumalikisyo, abēne bikufimbilisīgwa ukwīsa ku bumalikisyo; ukuya bayōnge, palikimo. Muketile, panongwa yakuti kilikyōsa iki kikaya kipelelesye kyo kiniongasigwe ukufuma ku Kipelelesye; kangi ikyēne kyāli nu bwāndilo, popāpo ikyēne kyābagile ukuya nu bumalikisyo.

231 Lōli uswe twe tukwītīka pa Ntwa Yeso Kristi ali na *Zoe*, “u Būmi bwa Kyala Mwēne” mwa uswe, kangi tuli nu Būmi Bwasyēpwa. Bakaya nu bumi bwila kangi bwila, untulwanongwa ali nu bumi bwilanabwila kangi bwila, loli uswe tuli nabo u “Bumi Bwasyepwa.”

232 Nkundwe Cox, pakaya patali mma, ālitugesye mu njila yāngu bo uswe tukāli ukubīka i. . . ukufuma pāpo uswe twāli na mabwe pala, kangi umwēne āpīmbile mmwanya akanini,

akaiyolo akakalang’asa mu libwe, kangi umwēne alinkuti, “Nkundwe Branham, kakūlu bulebule ako?”

233 “O,” une ndinkuti, “kubabalangulilo, ugwe ubagile ukuyoba ikyene kyo fyiŋja maelifu kalongo mbukusi. Uluko lumo lwa a kanini, akaiyolo akīndīngo akamunyānja aka kāli nu bumi ku kabalilo kamo, akanyamana akanini kamunyānja, kābagile ukuti kāli nu būmi kubutali kunyuma mu ngulilo isi sikīndilepo.”

234 Umwene alinkuti, “Inogona itolo mumo u bumi bwa bandu bupimba ku būmi *bula*.”

235 Une ndinkuti, “O, lōli, nkundwe, ikindu kila kili nu bumalikisyo, lōli u Būmi ubu uswe tuli nabo mwa Kristi bukaya nabo ubumalikisyo. Uko kubagile ukuya na *babwilanabwila* babili pamo batatu, loli ikyēne kitisakuya nu Bumi Bwasyepwa, panongwa yakuti u Bumi Bwasyepwa bukwiisa ukufuma kwa Kyala kwene.”

236 Syepwa, “Umwene uyu ikupilika a Masyu Gangu kangi nukummwitika Umwene uyu ālindūmfile Une, ali nu Bumi Bwasyepwa kangi atisakwisamo SIKU ku bulongi siku loli akilenie ukufuma ku bufwe ukubuka ku Bumi.” Mwaketa lelo umwe, umwe mukwega u Bumi Bwasyepwa ukwisila ukuya mwitiki. Unsitakwītika ali nu būmi bwilanabwila. U Gwasyēpwa. . . u mwītiki ali nu Būmi Bwasyēpwa, kangi bukabagila ukupyūtīgwa panongwa yakuti Ubwēne bo Bwāsypwa.

237 Lōli u mwītiki, umwēne isakubūkaga. . . U nsitakwītika isakubūka ukukīndamo nkīsu, umwēne isakuyaga nu sulumanie, isoka; iki umwene ikukolela ukuya na kabalilo akakulumba, “whuupi, ukuya na kabalilo akanywamu.” Bakikulu, ubwālwa, kangi akabalilo akakulumba, umwene ikwinogona umwene ikukindilila. Umwēne isakufwa, umwēne isakubūka kwa sūmbi gwa moto na sufuli uyu ikwāka, kūko ukupya kukukīndilila kwa bwilanabwila kangi bwilanabwila, kangi lumo kuli ifyīnja maelifu-elifu mia yumo u moyo gwāke gubagile ukutamigwa mwa sūmbi gwa moto na sufuli.

238 Une. . . Ugwe kuyoba, “Ngimba ikyēne kisakuyaga sufuli umwisibiligwe?” Une ngwītika ikyēne kisakuyaga kaelifu-elifu kōsa kibibipo ukukīnda ikyo. Une ngwitika ugwe ukābagile ukulīngania ikyēne ukwisila mu moto, ukwisila mu mōto umwīsibiligwe. Inongwa yēne ikyēne kikubikīgwa “ukwisila mu moto,” ukuti u moto kyo kīndu iki kikulya ukukīnda-fyōsa iki uswe tuli nakyo. Ikyēne kyo naloliloli kikulya kangi kikōnānga kilikyōsa, u moto gukubōmba. Ena, polelo, ikyene kikuyaga nkati mula, loli ugwe kuyaga nu moyo ugu gwisakufundigwāga nu luko lumo. . . .

239 Lilino, umwe mukufimbilisīgwa ukukētésya i lisyu *moto*, panongwa yakuti u Mbepo Mwikemo ābōmbeligwe “u Mbepo

Mwikemo nu moto”; panongwa yakuti u moto gwa Mbepo Mwikemo gukōkya ubutulwanongwa lōsa, muketile, kangi bukutēndēka kipelelesye.

²⁴⁰ Lōli u moto *ugu*, ugwēne gukufumila ku gehena, ugwēne gulinkuyoba i “nyanja ya moto.” Kangi kilikyōsa iki ikyēne kili, ikyēne kyo lufūndo nu butolwe. Unnyambala unkabi alinkufyusya amaso gake, ukuya mu gehena, kangi alinkuti, “Ntuma Lazaro na nu twisi utunini pa nyobe syake, ukubika pa milomo gyangu, namanga i indapi isi sikundamia une.” Komma ukwinogona kukayako u gehena ugwakupya, kangi u gehena ugwanaloliloli, aliko. Linga alipo u mōhési gwanaloliloli, aliko kula ku gehena gwanaloliloli.

²⁴¹ Lōli, umwe muketile, kilikyōsa iki kiniōngasigwe kili nu bumalikusyo ku kyēne, panongwa yakuti ikyēne kubumalikisyo kyābagile ukugomokela ku bwifyūsi bula nu bwikémo bwa Kyala. Kangi Kyala yo Gwasyēpwa; kangi linga uswe tuli nu Būmi Bwasyēpwa, Kyala ali mwa uswe, kangi uswe tukabagila ukufwamo ukukinda u Kyala abagile ukufwa. Mwaketa lelo umwe.

²⁴² Lilino, ubusimbe naloliloli bukwilīngānia Bwēne, muketile, nukutēndēka ikyēne ukuya kitalusye. Lilino, unko uswe tukēte, une nāli ni . . . Une ngamana kali . . . Ena:

“Fiki fisa – fiki fisa kuyaga ifya bēbe?”

²⁴³ Abēne bisakuyaga bāyōnge, kikayako nakimo kangi mma ku bēne: u moyo gukubūka, u mbepo gukubūka, u būmi bukubūka, u mbili gukubūka, aminogono gikubūka, ukukūmbukila kukubūka.

²⁴⁴ Kangi gatisakuyaga kangi mma aminogono ga bubībi, pamo ikyēne siku, siku kyābonikemo, mu Lwīmiko. Uko ko kotalusya, ikyēne kyōsa kikuyaga . . . Ngimba umwe mubagile ukwinogonela, ukuti apa babagile abāndu ukukilania apa mu kiyabo iki . . . ?

²⁴⁵ Ngimba i Bāngéli likāyobīle, “Gópe na minogono ga babibi gisakupyūtīgwa”? Gaminogono galagala ga ikyēne gisakupyūtīgwa.

²⁴⁶ Apa isakuyaga u nnyambala pabwa *apa*, uyu yo Kyala Unkulumba Yula *apa*, kangi tumenye ukuti palapala pānja ukukilania nkibwīna ni myoyo gikupya mu kyēne? Fiki, uko kukābagile ukuya ku Mwānya. Gaminogono galagala, lulukumbusyo lulalula, kilikyosa iki kiniongasigwe, lililyōsa ilīnogono ilibībi, kilikyōsa kisakupyūtīgwa, kangi kilikyōsa iki kyo kibībi mu kyēne. Kangi uswe tutisakuya nakimo lōli ubwifyūsi, nu *Zoe*, u Būmi bwa Kyala; kwa Syēpwa, kangi kuli ngulilo ukubūka nkyēni, kangi nkyēni, kangi nkyēni, kangi nkyēni, kangi nkyēni; Ikyēne kitisakumalikamo, ukuya Kyasyēpwa!

247 “Abene babukile pa lufundo *ulwabweilanabwila*, loli abikemo baabukile mu Bumi bwa Syepwa.” Umwe mukupilikisya ikylene? Ulufundo *ulwabweilanabwila*, Bumi Bwasyepwa, ko kukindananki!

248 Lilino, muketile, ikyēne kitikubōmba... Lilino, une mmenye, kwa umwe, bapala bāngu abakeke abanini, Une—une ndikusanusya ukugela ukwitwala nimwene ukuya mmanyi-fyōsa. Linga une ngubomba ikyo, . . .

249 Lilino, une ndinago amalālúsyo matatu pamo mana amalālúsyo amanunu. Une nisakugapimba agēne pa Ndungu ndubunju, u Ntwa itikisyege.

250 Lilino, kēta. Muketile, amalālúsyo aga gikusyūka. Une ne ndumbilili ugwaiyolo. Une—une—une—une ndinafyo ifyinja malongo-mabili-na-fihano-na-kimo mbutumigwa. Kangi une—une ngupalisya fiyo panongwa ya iki, ukuti une mbagile ukuyoba iki, ubwangu. . . Une ngagelamo siki ukugele ukutwala kalikōsa mbūmi bwāngu kisita tāsi ikyēne ukuya kisetuligwe. Kangi une ndi gwakupalisya fiyo ukuti u Gwandumi gwa Ntwa. . . Iki une ngāli nabo ubumanyili, kisita bubagile. Kangi u Gwāndumi uyu alinkusuluka pāsi, kangi āli butuli bwāngu ukufuma kwa Kyala. Kangi Umwēne akambulamo siki une ikīndu kimokyene lōli iki naloliloli kyasomekene ukufuma Bwāndilo mpaka Busetuli na kila, mbwingi-fiyo mpaka. . . Une ndinkusimba pasi mbibimbibi itolo akabalilo kako Umwene ayobege “Kangi ugwe—kangi ugwe kwisa kwegu ikikūngilwa kya bubumbulusyo Bwakyala.” Kangi une ndinkukibika ikylene pasi itolo mumo Umwene āyobile ikylene.

251 Kangi kifuki ifyīnja fitatu pankyeni pāke, u ntēndesi alinkukōlela ulutegelelo lwāngu—lwāngu ku kyēne, alinkuti, “Nkundwe Branham, ngimba ugwe ukētesisye kila? Ikyo kyo kipelelesye fiyo mpaka Umwene ākubulile ugwe ‘a kakūngilwa.’”

252 Muketile, akayobilemo siku “i kikūngilwa.” Kangi kilikyosa—kilikyosa mu li Bangeli. . . ikikūngilwa kilikyosa kyo “i kikūngilwa” loli ububumbulusyo Bwakyala, kangi ikylene kyo “a kakūngilwa.” Ikyene kyo “kikūngilwa fya bubumbulusyo.” Ugwe ubagile ukuya nu luko losa ulwa fyabupi, kubutali. Loli, kilikyosa ikingi yo “i kikūngilwa”: “i” kikūngilwa kya busololi, “i” kikūngilwa kya *iki*. Loli ububumbulusyo Bwakyala buli mu bwīngi: “fikūngilwa.” Kangi une ngaketisyemo siku ikyo, ukuti u Mbepo Mwikemo yo mpelelesye fiyo. O, yisayigwege u Ntwa!

253 Ngimba umwe mukupilikisya ukuti u Mbepo Mwikemo yulayula uyu āsīmbole i Bāngeli lila, ukwisila mu bamia ba banyāmbala, bamia ba fyīnja ukupāgulāna. . . kangi komma yumo mwa bēne āpāgwikeko yumo ukufuma ku yūngi, aligwēsa

gwa bēne āli mmālīsyē; kangi yumo akāpilikēmō nasiku isya uyūngi yula.

²⁵⁴ Kangi Pauli ābūkīlē pāsi, kangi āli pāsi mu Arabia, kangi akayātilamo siku Yerusalemu ku fyīnja kalongo na fina, lōli āli pāsi mu Yerusalemu kangi pāsi...ābūkīlē ukufuma... nasiku ukubūka ku Yerusalemu. Lōli pāsi mu Arabia, kangi ukwanda ukulumbilila, nasiku nukumbona Peteri na bōsa ba abēne ku fyīnja kalongo na fina. Kangi akabalilo kako abene bikwisa palikimo, abene bālumbililāga ikindu kilakila: ulosyo mu Ngamu ya Yeso Kristi, kangi ububumbulusyo Bwakyala, na maka ga Kyalā.

O!

Une nhobwike fiyo ukuti une mbagile ukuyoba
une ndi yumo gwa bene.

Yumo mwa bēne, une ndi yumo mwa bēne,
Une nhobwike fiyo ukuti une mbagile ukuyoba
une ndi yumo gwa bene; (Aleluya!)
Yumo mwa bēne, une ndi yumo mwa bēne,
Itolo nhobwike fiyo ukuti une mbagile
ukuyoba une ndi yumo mwa bene.

Balipo abandu kifuki kulikosa,
Bābo indumbula syābo sili pa ndapi,
Nu Moto ugu ugu gwāgwīlē pa Pentekosti,
Ugu gwāsukīlē nukutēndeka basukigwe;
O, Ikyene kikupya lilino mu ndumbula yangu,
O, lwīmiko ku Ngamu Yāke!
Une nhobwike fiyo ukuti une mbagile ukuyoba
une ndi yumo gwa bene.

Abēne bābūngēne nkyūmba kyapamwanya,
Bosa bikwiputa mu Ngamu Yake,
Abene balyosigwe nu Mbepo Mwikemo,
Kangi amaka kububōmbelo galinkwisa;
Lilino iki Umwene ābombile ku bene ilisiku
lila
Umwēne isakubōmbèla kuli ugwe kilakila,
Une nhobwike fiyo ukuti une mbagile ukuyoba
une ndi yumo gwa bene.

Une ndi yumo mwa bēne, une ndi yumo gwa
bēne,
Une nhobwike fiyo ukuti une mbagile ukuyoba
une ndi yumo gwa bene; (Aleluya!)
Yumo mwa bēne, yumo mwa bēne,
Une nhobwike fiyo ukuti une mbagile ukuyoba
une ndi yumo gwa bene.

²⁵⁵ Pilikisya, une ndinako aka ndumi kanini kwa umwe:

Isaga, nkundwe gwangu, londesya ulusayo ulu
 Ulo lwisa kusukaga indumbula yako ukufuma
 ku butulwanongwa,
 Ulo lwisakwāndaga amabangala galusekelo
 ukukuba
 Kangi lwisakukyūnga u moyo gwāko pa lulapi;
 O, ikylene kikupya lilino mu ndumbula yangu,
 O, lwīmiko ku Ngamu Yāke,
 Une nhobwike fiyo ukuti une mbagile ukuyoba
 une ndi yumo gwa bene.

256 Ngimba umwe mukahoboka umwe muli yumo mwa bēne?
 Ngimba ikyēne kyo fiki? Ikyēne yo Mbepo uyu ikusetula. Ubwene
 bo busetuli bwa Kyala, “Pa lyalabwe ili.” Une ndikupasya linga
 u bishopu-nkulumba . . .

257 Umputi gwa Kikatolika itugesye, pakaya patali mma, mu
 nyumba yangu. Kangi umwene alinkuti, “Tata. Branham, une
 ngwisa ukukulālusya ugwe ililalusyo.”

Une ndinkuti, “Umma ndaga, nkulumba.”

258 Alinkuti, “Une ndi nu kalata gwa bishopu, kwa ugwe.”

Une ndinkuti, “Umma ndaga, nkulumba.”

259 Umwēne alinkuyoba, “Ubuyobelo ubu ugwe kutēdeka,
 ngimba ugwe ubagile ukukolelela ikiboko kyāko nukulapa
 nindumbula-yōsa ugwe kwisa kuyoba u bwanalōli?”

260 Une ndinkuti, “Une ndisakubomba.” Une ndinkuti, “Ili
 Bangeli lyāyobile, ‘Ukulapa mma napanandi, ukwisila ku
 mwānya pa ukwisila pāsi (kabuno ikyēko kyakukanyapo
 Kyāke). Unko u ena gwāko ayege umma kangi ena.’ Linga u
 bishopu ikulonda ukupilika iki une ngufimbilisigwa ukuyoba,
 umwene isakwegaga i lisyu lyangu kuli iliyene. Linga umwene
 atikubomba, une ndikulapa mma.”

261 Umpūti uyu unnini pamwanya apa ku kipanga kya Sacred
 Heart, umwēne alinkuti, “Ngimba ugwe gwālyōsisye Pauline
 Frazier pa lisiku *lyākuti-na-lyākuti*?”

262 Une ndinkuti, “Une mbombile, nkulumba, kula mu Kisoko
 kya Ohio.”

263 Alinkuti, “Ngimba ugwe gwalimmōsisye umwēne
 bulebule?”

264 Une ndinkuti, “Une nālimmosisye umwene ukwisila mu
 kuyubika umwene pa misi mu Ngamu ya Ntwa Yeso Kristi.”

265 Umwene alinkusimba ikylene pāsi. Alinkuti, “Umwe
 mumenye, i kipanga kya Katolika kyālisibīle ukōsya bo lula.”

Une ndinkuti, “Ndili?”

Umwene alinkuti, “Mu ngulilo ya kubwandilo.”

Une ndinkuti, “Yo ngulili yakwāndana nki?”

Umwene alinkuti, “Ena, ku bwandilo.”

Une ndinkuti, “Ngimba bwandilo buki?”

Umwene alinkuti, “Mwi Bangeli.”

Une ndinkuti, “Ngimba ugwe kusanusya u bwāndi- . . . mu—mu bafūndígwa?”

Umwene alinkuti, “Naloliloli.”

Une ndinkuti, “Ngimba umwe mukukōléla aba Katolika, pamo, i—i . . . ? Umwe mukuyoba abafūndígwa bāli Bakatolika?”

Umwene alinkuti, “Naloliloli, abene bāli.”

Une ndinkuti, “Une ndinkwinogona ikipanga kya Katolika kikaasanusyaga?”

Umwene alinkuti, “Ikyene kitikubomba.”

266 Une ndinkuti, “Polelo nongwa ya fiki Peteri āyobīle, ‘Pinduka, kangi yaga bōsigwe mu Ngamu ya Yeso Kristi’? Kangi umwe mukuyoba ikyo kyo . . . ukuti umwene āli yo pāpa?”

267 “Ena.”

268 “Polelo nongwa ya fiki ugwe kōsya mu ngamu ya ‘Tāta, Mwanundumiana na Mbepo Mwikemo’? Kangi umwēne alinkuyubika, kangi umwe mukunyāfila. Lilino ngimba fiki fyabonike?”

269 Umwene alinkuti, “Loli, umwe muketile,” alinkuti, “i kipanga kya Katolika kili na maka ukubōmba kalikosa abēne bikulōnda ukubōmbela.” Haa.

270 Une ndinkuti, “Kangi ugwe ubakōlīle abafundigwa ba Katolika?”

271 Umwene alinkuti, “Ena.”

272 Une ndinkuti, “Nkulumba, une ndinagwe Josephus, Une ndinagwe *Būku gwa Foxe gwa Bafwiila*, Une ndinagwe ugwa Pember *Ingulilo Isyakwāndana*, Une ndinagwe u *Bababeloni Babili* gwa Hislop, isyasyambukulu isyaiyolo ukukīnda-syōsa isi siliko nkisu, nāngisya une nkati mula kūko i kipanga kya Katolika kyāsungulīgwemo siku pamo ukwisa mu kipanganio . . . ifyinja bamia ntāndātu ukufuma pa bufwe bwa ntumigwa gwabumalikisyo.”

“O,” umwene alinkuti, “uswe tukwitika iki ikipanga kikuyoba.”

Une ndinkuti, “Une ngwitika iki i Bangeli likuyoba.” Muketile?

“Fiki,” umwene alinkuti, “Kyala ali mu kipanga Kyake.”

273 Une ndinkuti, “Kyala ali mu Lisyu Lyake.” Kangi une ndinkuti, “Linga . . .” Umwene alinkuti . . . Une ndinkuti, “Ili Bangeli litikuyoba isya Kyala nkipanga Kyake, loli ili Bangeli likuyoba Kyala ali mu Lisyu Lyake. ‘Ku bwandilo lyalipo i

Lisyu, kang'i i Lisyu lyāli na Kyala, kang'i i Lisyu lyāli Kyala; nukwitugasya pakati pitu.” Uko ko kutalusya. Une ndinkuti, “Kyala ali mu Lisyu Lyake.”

²⁷⁴ Umwene alinkubuka panja nukumbula ikyo. Umwene alinkuti, “Ena, uswe tukabagila ukukanikana,” alinkuti, “panongwa yakuti ugwe kwitika mu li Bangeli, une ngwitika nkipanga.”

²⁷⁵ Une ndinkuti, “Une ngwitika ukuti i Bāngéli lyo Lisyu lya Kyala lipakigwe kang'i kakayapo nakamo akākukanikana mu Lyēne. Kang'i Ilyene lyo Lisyu lya Kyala, imbatikano Syāke Isyāsyēpwa kuli i ngulilo syōsa isi sikwīsa. Umwene alinkuti, ‘Kumwanya na pasi fisakumalikaga loli i Lisyu Lyangu litisakumalikamo siku.’ Uko ko kutalusya. Une ngwitika i Lisyu.”

²⁷⁶ Umwene ābukīle panja kwa Nka. Frazier. Umwēne alinkuti, “Nka. Frazier, ngimba ugwe kwisakusaina pa kakalatasi apa ukwītikisya ukuti undīndwana gwāko abagile ukuya mbakasya gwa kipānga kya Katolika?”

²⁷⁷ Umwene alinkuti, “Une kinunupo nende nagwe ku lipumba.”

²⁷⁸ Alinkuti, “Isoni pa ugwe.” Alinkuti, “Ugwe kufimbilisigwa ukuya gwakupalisya u ndindwana yula ikwisa ukufuma ku butoyofu bula, ukwīngila mu kipanga kya Katolika.”

²⁷⁹ Alinkuti, “Bule linga ugwe undindwana ikwisa ku kipanga kyangu, angali ugwe kuyobaga fiki isya ikyene?”

²⁸⁰ “O,” umwene alinkuti, “ikyo kyo kikīndēne.”

²⁸¹ Alinkuti, “Umma, ikyene kikaya mma.” Umwene āmenye umwene āli pa buyobumo akabalilo kāko umwene āsōkilēpo pa nkikulu unnini yula panja pala. Umwēne āmenye umwēne āfumileko kubuyobumo. Umwēne alinkuti, “Lilino, ikifigo kilakila kyo kīgwiki kīkyo ugwe gwīsilemo nkati kukyēne.”

²⁸² Muketile, iyo yo njila. Komma ukubopeligwa pamwanya, ugwe utikufimbilisigwa ukubopeligwa pamwanya. Linga Kyala ali kuli ugwe, ywani abagile ukuya pakulwana na ugwe? Kutalusya! Ulutamio lwa ikyēne mwīsyūgu, ugwe uli ni kifupa-kya-bwīgāne mbuyo bwa kifupa-kya-panyuma. Imila Kyala nubutalusye!

²⁸³ U Mbepo Mwikemo yulayula uyu āsulwike pa batumigwa bala kang'i ukugomokela mu ngulilo, akāli mu Kipanga Kyāke umwīsyūgu, bala bābo Kyala ālisetwīle Mwēne kubēne. “Komma umwēne uyu īganīle, pamo umwēne uyu ikubopa, lōli Kyala uyu ikunāngisya ikisa.” Umwene yo Kyala, mu lusalo Lwake, iktwala abandu nukwigula amaso gabo. Ugwe ukabagilēmo siku ukukibona Ikyene, ugwe uli mfwamaso, kang'i ukabagilēmo siku ukukēta pene pāpo Kyala ikwigula ukupilikisya kwāko. Ili Bangeli liyobile ukuti ugwe uli mfwamaso, kang'i ugwe

ukabagila ukuketa. Kukayapo ukulondigwa kwa ugwe ukugela. Na bōsa bumanyili, ubwasukulu ugwe gwābagile ukwēga, ugwe itolo kingikingi kuya mfwamasopo.

²⁸⁴ Lilino, umwe Kipanga kya Kristi apa, umwe “mukuyoba kūko i Bāngéli likuyoba, kangi kimyemye kūko ilyēne lili kimyemye,” bule isya fimo fya Iki? Umwe uli naloliloli bakimyemye pa Ikyo. Kotalusya.

²⁸⁵ Muketile, ikyene kikwegela u Bwanaloli ubusetuligwa mwambepo. Polelo Kyala ikusuluka pāsi nukwisetula Mwene nukusisimikisya Ikyene ukuya Bwanaloli. Ameni! Ugwe unganile Umwene? Momumo ngubōmbela nanīne. Ameni.

²⁸⁶ Umma ndaga, mwesa umwe baMethodisti mukulonda ukuponania na baBaptisti lilino? Umwe baPresibeteri?

²⁸⁷ “Lilino,” ugwe kuyoba, “Nkundwe Branham, ngimba ugwe kusōsyapo-pabulilanisi a baBaptisti na baPresibeteri aba batikōs- . . . ?”

²⁸⁸ Umma, nkulumba, une ndikubōmba mma. Une ngubēga abēne bakundwe bāngu. Naloliloli! Une ndikupāsyā linga ugwe ukōsīgwa na panandi, linga ugwe gwālyōsīgwe mu ngamu ya “u Bulenge bwa Sharon, i Ligála Iya Kikoga, kangi i Ndondwa Ya Ndubunju,” ikyo āngali kikaya . . . ikyo kisakuyaga itolo kinunu bo “Tāta, Mwanundumiana, Mbepo Mwikemo.” Itolo amapalo matatu. Umwēne āli yo Bulenge bwa Sharon. Bule Umwēne? I Ligála Iya Kikoga, i Ndondwa Ya Ndubunju, fyosa ifyo. Naloli, Umwēne āli. Ikindu kimokyene itolo pamo ikingi. Loli apa po kilipo iki ikyene kili: i Lisimbo ilitalusye lili mu Ngamu ya Yeso Kristi. Linga ugwe kulonda injila Iyamasimbo, iyo yo katikati. Iyo yo njila indalusye.

²⁸⁹ Lilino, linga umwe mōsīgwe mu ngamu ya “Tāta, Mwanundumiana, kangi Mbepo Mwikemo,” ngwipilika ngati ikyo kyo kili kanunu, ameni. Linga ulwēne lo lwāmúlo ulununu kwa Kyala ku mabyebye gapabwelu kwa Kyala, ameni. Kindililága mulamula nkyeni, muketile.

²⁹⁰ Lōli mūmo une ngwinogonela, mūmo ikiyabo kyāngo kiyīlile, linga ugwe gwabagile ukundalusya une, nukuti, “Nkundwe Branham, ngimba une ngosigwaga ukwandisya?” Une mbagile ukuyoba, “Ena,” ku kiyabo kyangu.

²⁹¹ Unkikulu unnini alinkwisa apa ilisiku limo, alinkuti, “Untwa angolile une ukuya ndumbilili.” Une ndikwītika ikyo, komma ukukīndapo mūmo une nītikilaga ukuti—ukuti umwēne ābagile ukunyēla ukukilania u mwēsi. Kangi umwēne . . .

²⁹² Une ndinkuti, “Ena, ikyo kyo kinunu fiyo, kalumbu.” Une ndinkuti, “Ngimba ugwe mbwegi?”

“Ena.”

“Uli na bāna babili?”

“Ena.”

Une ndinkuti, “Ngimba kyo fiki...? Ngimba undumego apokígwe?”

“Umma.”

Une ndinkuti, “Ngimba ugwe kubombaga fiki nu mwene?”

“Nguyaga pakundeke umwēne pa kāya.”

²⁹³ Une ndinkuti, “Iyo yo fūnya unnunu ukukinda-bōsa u mōhési ālinagwèmo siku. Ugwe gwe nkīkúlu ummogi ukwanda itolo, kangi ugwe kunyātuka panja apa mu ngunda, ugwe kwisakuyaga fūnya gwābwila kangi kyākubendekela kya mōhési. Kangi undumego, ku kāya, unnyambala unkeke, kangi ugwe kundeke umwene na bāna babili aba; umwene ikwandaga ukusyungutila nu nkikulu uyungi, kangi abanike aba bikuyaga na bāba uyungi yumo mwa masiku aga.” Une ndinkuti, “Ubuho bwakubwandilo, linga Kyala ākolelile unkikulu, Umwene alinkulwana ni Lisyu Lyake.” Une ndinkuti, “Lilino, linga ugwe kulonda, ikyo kyo kyosa kitalusye.” Une ndinkuti, “Lilino, ukukētéla-ngāni, ugwe kuyoba u Ntwa ākupéle ugwe ukukētéla-ngāni. Ngimba ugwe kulonda ukubuka panja, pakigemo, nu kugela ikylene?”

²⁹⁴ Umwene alinkuti, “Ena.” Kangi ugwe kukéta iki kyāboníke.

²⁹⁵ Umwe muketile, ikyéne kyo bwīnyenyemusye. Ikyéne kibagile ukwisa ku Lisyu. Linga ikyéne kikaya mu Lisyu, polelo ikyéne kikaya kitalusye. Une ndikupasya ifi ifyakwipilika fyako fili, ifyene fikaya fitalusye. Ameni! Ikyo kikupilikigwa kinunu. Ameni!

²⁹⁶ Umma ndaga:

Uswe twisakwenda mu Lumuli, u Lumuli
ulumogi,

Isa kūko indonye sya ndūngwa sya kisa syo
nyēlu;

Mulika mōsa ukusyūngutila uswe pamusi na
pakilo,

Yeso, u Lumuli lwa kisu.

Mwesa umwe bikèmo ba Lumuli fumusya,

Yeso, u Lumuli lwa kisu;

Polelo amabangala ga Kumwanya
gisakukubaga,

Yeso, u Lumuli lwa kisu.

Uswe twisakwenda mu lumuli, u lumuli
ulumogi,

Isa kūko indonye sya ndūngwa . . .

Mulika mōsa ukusyūngutila uswe pamusi na
pakilo,

Yeso, u Lumuli lwa . . .

297 Lilino une ngulonda aligwesa ukusanuka ukusyungutila nukuponia ifiboko, injila ina, na aligwesa lilino, akabalilo kako uswe tukwimba iki kangi:

Uswe twisakwenda mu Lumuli, u Lumuli
ulumogi, (Ameni!)
Isa kūko indonye sya ndūngwa sya kisa syo
nyēlu;
Mulika mōsa ukusyūngutila uswe pamusi na
pakilo,
Yeso, u Lumuli lwa . . .

298 Ngimba umwe mubaganile aba Methodisti? Yoba, “Ameni.” [Ikilundilo kikuyoba, “Ameni.”—Nsimbi.] Aba Baptisti? Aba Presbeteri? U nKatolika? U . . . o, ngimba umwe mukubagana abēne bōsa? Yoba, “Ameni.” [“Ameni.”]

Uswe twisakwenda mu Lumuli, bumogi . . .
Ukuponania amaboko, bo uswe tukubūka.
O, isa kūko indonye sya ndūngwa sya kisa syo
nyēlu;
Mulika mōsa ukusyūngutila uswe pamusi na
pakilo,
Yeso, u Lumuli lwa . . .

299 Bo uswe tukāli ukwīmba ulwīmbo lwītu ulwakusātisya . . . Lilino, ikyēne kyo kyakubagīla ukuti une nguyaga apa kāngi Pandungu. Lilino, ukufuma apo une ndisakuya ngako kangi mma mpaka ukufuma pa Krismas. Muketile, panongwa yakuti une ngubūka ku Michigan, ukufuma ku Michigan ukubuka ku Colorado, ukufuma ku Colorado ukukilania ku Idaho, ukufuma ku Idaho ukukilania mu California, kangi uswe twisakugomokelaga. Kāngi ikyēne kyākubagīla (une ngulōnda umwe ukunyīputila une) une nisakuyaga mu Waterloo, Iowa, ukwānda pa Januari ilya malongo-mabili-na-mana mpaka Februari ilya kibili. Muketile, mula mbwilwīlu ubunywāmu kula, une itolo ndinabo ubukōlelīgwe akabalilo aka kakīndilepo, kangi une ndinako lilino mpaka Pandungu ukwīpūta. Muketile, ku Waterloo, Iowa, iki kyo kifuki lilino.

300 Lōli lilino, kumbukilāga, pilikisya ku bufumusye bwa nkundwe pa sala ya buhano-na-buna, ulubunju lwa Mpyāgīlo. Uswe twisakunkōlēla umwēne nukundeka umwēne amanye. Kangi ikyo kisakuyaga ukukilania WLRP, i abīmbi-bana ba Neville pa sala ya buhano-na-buna, ulubūnja bwa Mpyāgīlo. Uswe twisa . . . Linga une—une ndikufikako ku kwēga agēne, Nkundwe Neville isakumalisya amalālūsyo. Ngimba ugwe, Nkundwe Neville, ku lubunju lwa Pandungu? [Nkundwe Neville ikuseka kangi ikuyoba, “Ulubātiko lunywāmu!”—Nsimbi.] Ena, kēta, linga ugwe kufika mu lutamio, une ngubopelaga na ugwe. Umwene isakubonaga. Umma ndaga.

301 Umma ndaga:

Ega i Ngamu ya Yesu na ugwe
 Mwana wa busulumanie ni soka;
 Iyene ubuhofu nu lupembusye lisakukupaga,
 O, ega Iyene kulikosa ugwe kubuka.

Ngamu Imbala, O yo nyafunki!
 Lusubilo lwa kisu kangi buhofu bwa
 Kumwanya;
 Ngamu Imbala, (Ngamu Imbala!) O yo
 nyafunki! (Yo nyafunki!)
 Lusubilo lwa kisu kangi buhofu bwa
 Kumwanya.

³⁰² Lilino, lunga umwe mukulōnda ukumanya u m'Baptisti uyu ikwītika mu kulalata, ulo lo luko lwa kulalata une ngwītikamo. U māma unkwangale yula itolo itugesye pala, kangi u Mbepo alinkwisa pa mwene. Umwene alinkwanda ukulalata, umwēne akabagile ukukikola ikyēne, umwēne alinkwenda ukugomokela nukufugatila umwanake undindwana. Iyo yo njila iyi une ngwīkyela ukuketa ikyene. Ameni. Ikyo kyo kinunu fiyo, ukwipilika kwanaloli-kwa-ndumbula. O, mwe, u gwaiyolo—u gwaiyolo, unkyāno, untone umwīkēmo, itēndekisye ukubūka ku kāya mu Lwīmiko. Itolo ikugulila ulubilikilo, umwe muketile, itolo ukuya na kabalilo akanunu.

Umma ndaga, Nkundwe Neville lilino, kilikyosa iki umwene ikulōnda ukubomba.

MALĀLŪSYO NA MĀMŪLO BAHIBURI KIYABO I KYA57-0925
(Questions and Answers on Hebrews Part I)

KAYĪLO, LUBATIKO NI KIMANYISYO KYA KIPĀNGA IMBĀTIKĀNO

Ubulumbilili ubu butwaligwe nu Nkundwe William Marrion Branham, ubu pakwanda bwatwaligwe nki Ngereza pa Kitatu namayolo, Seputembala 25, 1957, ku Branham Tabernacle mu Jeffersonville, Indiana, U.S.A., bwegigwe pa busimbe bwa tepi ya magneto kangi busimbigwe kisitakutumula mu ki Ngereza. Ukusimba ukwa mu Kyangonde ubu bwasanusigwe nu kuyabanisigwa na ba Voice of God Recordings.

KYANGONDE

©2023 VGR, ALL RIGHTS RESERVED

VOICE OF GOD RECORDINGS
P.O. Box 950, JEFFERSONVILLE, INDIANA 47131 U.S.A.
www.branham.org

Ukusasania isya kwegwelelakwegelela

Ukusoka isya kwegwelelakwegelela. Ubwabuke bosa bukanisigwe. Ilibuku ili libagile ukubindikisigwa mfikalatasi pa kompyuta ya kunyumba ukuti ufibombelege imbombo yuyugwe pamo ukubayabilako abangi, kisita kuhombigwa, fiyege fyombo fyakubombela imbombo pakusasania Inongwa inunu isya Yeso Kristi. Ilibuku ili likabagila ukuulisigwa, pamo ukubindigwa ukuti gayege mingimingi, pamo ukusanusigwa pa webusaiti, pamo ukubikigwa mmakina agakusungasunga, pamo ukusanusigwa mu ndimi isingi, pamo ukulibombela imbombo iyakusyagilamo ihela kisita kwitikisigwa mwakalata unsimbigwe ugwa Voice Of God Recordings®.

Linga kulonda upilike inyingi pamo ifyombo ifingi ifi filipo ulisimbilaga ku:

VOICE OF GOD RECORDINGS
P.O. Box 950, JEFFERSONVILLE, INDIANA 47131 U.S.A.
www.branham.org